

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Василя КАРАЗІНА

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ФІНАНСОВОГО ТА
ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ»**

Виконала:

здобувачка 2 курсу,
спеціальності

071 Облік і оподаткування

Олена САЙКО

Керівник : к.е.н., доцент

Юлія ГЛУШАЧ

Роботу допущено до захисту перед АК рішенням кафедри статистики,
обліку та аудиту від "09" грудня 2024 р., протокол № 8 від 09.12.2024.

В.о.завідувача кафедри статистики,
обліку та аудиту

к.е.н., доцент

Тетяна СЛЮНІНА

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1_ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ.....	5
1.1. Дослідження економічної сутності та нормативно-правового регулювання розрахунків з бюджетом.....	5
1.2. Макроекономічний порівняльний аналіз доходів бюджету у складі податків в Україні та Харківській області.....	12
1.3. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» та оцінка його виробничо-господарської діяльності.	17
РОЗДІЛ 2_ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ФІНАНСОВОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ.....	25
2.1. Методика фінансового та податкового обліку податків, які підлягають сплаті до бюджету	25
2.2. Порядок нарахування, сплати та облік розрахунків з бюджетом за прямими податками	29
2.3. Порядок нарахування, сплати та облік розрахунків з бюджетом за непрямими податками	38
2.4. Методологічні та практичні аспекти обліку розрахунків з бюджетом на ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ».....	47
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ	58
3.1. Організація та етапи внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом за податками і платежами.....	56
3.2. Організація аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»	61
3.3. Напрями вдосконалення обліково-аналітичних процедур розрахунків з бюджетом.....	65
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Ефективність сучасної організації фінансового та податкового обліку, внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом забезпечується їх належним впорядкуванням та постійною оптимізацією з урахуванням усіх змін та нововведень в економіці країни.

Нині, економіка нашої держави безпосередньо пов'язана зі сплатою податків суб'єктів бізнесу, що продовжують свою діяльність. Система оподаткування бізнесу України станом на 2024 рік повинна стимулювати наповнення державного та місцевих бюджетів через податкові надходження від підприємств.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю підвищення ефективності податкового обліку підприємств, оскільки своєчасна та коректна сплата податків не тільки запобігає штрафним санкціям, але й сприяє стабільності підприємства, дозволяючи уникати фінансових ризиків та забезпечувати відповідність державним вимогам.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на прикладі українського підприємства та внесення рекомендацій відносно напрямів вдосконалення методики аудиту розрахунків з бюджетом у сучасних умовах на прикладі європейських підприємств.

При написанні роботи було визначено основні завдання:

- Вивчити поняття та економічну сутність розрахунків з бюджетом;
- Дослідити методику обліку розрахунків із бюджетом;
- Вивчити на прикладі ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» організацію бухгалтерського обліку розрахунків із бюджетом;
- Вивчити методику проведення аудиту розрахунків із бюджетом;
- Порівняти методики проведення податкового аудиту на прикладі українських та європейських підприємств;
- Розробити рекомендації з удосконалення обліку й аудиту розрахунків з бюджетом та напрямків податкового планування.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна діяльність підприємства ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» в частині основних процесів, що підлягають оподаткуванню.

Предметом дослідження є теоретико-організаційні та методичні основи фінансового та податкового обліку і внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом.

Методи дослідження. У ході дослідження були застосовані методи: порівняння, системного підходу, синтез, групування, аналіз. Теоретико-науковою основою проведення досліджень виступають праці вітчизняних та іноземних вчених у сфері розкриття інформації з обліку та аудиту по розрахунках з бюджетом, нормативно-законодавчі джерела України.

Практична значущість роботи полягає у розробці рекомендації з організації фінансового та податкового обліку: створення окремої підсистеми податкового обліку, що дозволить підприємству більш точно формувати податкові показники і зменшити ризик помилок у звітності, а також методики внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом: використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації обліку та звітності, що підвищить точність даних і забезпечить відповідність законодавчим вимогам., що можуть бути впроваджені на ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» для підвищення ефективності його облікової системи.

Апробація результатів дослідження та публікації. Деякі з положень та результатів дослідження доповідалися на науково-практичній конференції: «Актуальні питання у сучасній науці» (Київ, 2023) [10].

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 61 позицій, 6 додатків. Основний текст розміщено на 71 сторінках друкованого тексту, містить 20 таблиць та 7 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ

1.1. Дослідження економічної сутності та нормативно-правового регулювання розрахунків з бюджетом

Розрахунки з бюджетом є однією з ключових частин фінансової діяльності підприємства та важливим елементом його взаємодії з державою. Ці розрахунки відображають обов'язкові платежі, які підприємство має сплатити до бюджету у вигляді податків, зборів та інших обов'язкових внесків.

Під організацією бухгалтерського обліку розуміють систему умов і елементів побудови облікового процесу, спрямовану на отримання достовірної та своєчасної інформації про господарську діяльність організації, а також на здійснення контролю за раціональним використанням ресурсів підприємства.

Основна мета обліку розрахунків із бюджетом – забезпечити повне та своєчасне надходження податків та зборів до бюджету. Виконання цього завдання є критично важливим не тільки для держави, а й для підприємства-платника податків, оскільки дозволяє уникнути штрафних санкцій з боку фіскальних органів за неповні або несвоєчасні платежі. Це, своєю чергою, сприяє підвищенню рівня чистого прибутку підприємства [4].

На сьогодні, стабільність економіки нашої держави залежить, в першу чергу, від платників податків, що має прояв у сплаті податків і поповненні бюджету суб'єктами підприємницької діяльності для того, щоб держава могла повноцінно виконувати свої функції.

Відповідно до положень Податкового кодексу України [36] податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників податку. Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі

внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами й особами юридично значущих дій. Сукупність загальнодержавних і місцевих податків і зборів, що справляються в установленому Кодексом порядку, становить податкову систему України.

На думку Анатолія Єпіфанова, доктора економічних наук: «Податки мають не лише функцію забезпечення фінансових ресурсів для держави, а й перерозподільчу роль, сприяючи соціальному рівнянню через фінансування соціальних послуг і допомоги. Тобто, функція податку – це прояв його сутності у дії, спосіб вираження його властивостей» [15]. Основні функції представимо нижче:

- Фіскальна: Формування та мобілізація фінансових ресурсів;
- Розподільча: Забезпечення контролю за рухом фінансових ресурсів, розробка та модернізація податкової системи;
- Регулююча: Перерозподіл громадянських доходів між різними категоріями населення.

Одним з найскладніших елементів податкової системи є оподаткування, яке поєднує в собі як економічні, так і правові категорії. Ключовою ознакою оподаткування є його обов'язковість, яка ґрунтується на вимогах, що містяться у статті 67 Конституції України [50]. Обов'язковість оподаткування забезпечує державу фінансовими ресурсами та надходженнями до бюджету для виконання її функцій і виключає можливість ухилення від сплати податків.

Організація оподаткування регламентується податковою системою України. Податкова система України ґрунтується на ключових засадах, відповідно до яких і розробляються всі нормативно-правові акти в даній сфері.

У системі оподаткування України встановлюються та стягуються загальнодержавні та місцеві податки та збори, спеціальні платежі (табл. 1.1)

Таблиця 1.1 – Класифікація податків України

Категорія податків	Податки	Призначення
Державні податки	Податок на прибуток підприємств	Оподаткування прибутку підприємств
	Податок на додану вартість (ПДВ)	Оподаткування споживчої вартості товарів і послуг
	Акцизний податок	Оподаткування певних товарів, як алкоголь, тютюн
	Податок на доходи фізичних осіб	Оподаткування доходів фізичних осіб
	Військовий збір	Фінансування оборонних потреб
	Податок на прибуток банків і страхових компаній	Оподаткування прибутку фінансових установ
	Екологічний податок	Оподаткування за забруднення навколишнього середовища
Місцеві податки	Податок на нерухоме майно	Оподаткування власності нерухомого майна
	Земельний податок	Оподаткування земельних ділянок
	Транспортний податок	Оподаткування транспортних засобів
	Податок на майно фізичних осіб (податок на майно)	Оподаткування майна фізичних осіб
Збори та спеціальні платежі	Збір за місце для паркування транспортних засобів	Оплата за користування парковками
	Реєстраційний збір за автомобілі	Оплата за реєстрацію транспортних засобів
	Збір за спеціальне використання природних ресурсів	Оплата за використання природних ресурсів

Джерело: узагальнено авторами на основі [36]

Динаміка податкових платежів за основними видами податків представлена на рисунку 1.2.

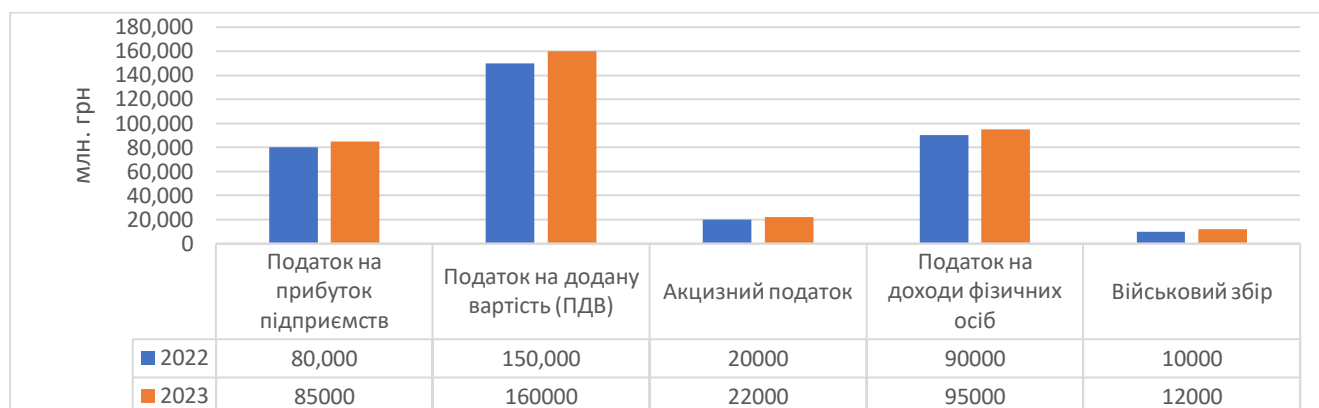

Рисунок 1.2. – Динаміка податкових платежів за 2022-2023 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі [12]

Як бачимо, основним податком виступає Податок на додану вартість (ПДВ). Він є непрямим податком, який стягується на кожному етапі виробництва і продажу товарів та послуг. Стандартна ставка ПДВ в Україні складає 20%. Для деяких товарів і послуг можуть застосовуватися пільгові ставки, такі як 7% (наприклад, для лікарських засобів) або 0% (для експорту товарів). Податок стягується з кожної угоди купівлі-продажу. Підприємства виступають як посередники, стягують ПДВ з покупців і передають його до державного бюджету [16;59].

Український економіст Віктор Суслов, зауважує, що : «Податок на додану вартість в Україні є ключовим елементом податкової системи, але його високий рівень може негативно впливати на бізнес-середовище. Зменшення ставки ПДВ могло б позитивно позначитися на економічному розвитку, сприяючи збільшенню споживчого попиту і стимулюванню інвестицій» [53].

Ще одним із основних джерел доходів державного бюджету є податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – це прямиий податок, що сплачується з доходів фізичних осіб. Основна ставка ПДФО складає 18% від доходу. Податок нараховується на всі види доходів фізичних осіб, включаючи заробітну плату, доходи від підприємницької діяльності, орендні платежі, дивіденди тощо.

Думка українського економіста Олени Білан, щодо податку: «Податок на доходи фізичних осіб є критично важливим для забезпечення державних витрат, але його ефективність залежить від правильного адміністрування та прозорості. Зниження рівня корупції і покращення сервісу для платників податків можуть суттєво підвищити ефективність ПДФО» [3;42].

Також, розглянемо податок на прибуток підприємств, що є прямим податком, який сплачується з прибутку юридичних осіб. Основна ставка податку в Україні складає 18%. Для банків та деяких інших фінансових установ ставка може бути іншою. Податок на прибуток нараховується на чистий прибуток підприємства, що визначається як різниця між доходами і витратами [1;51].

Акцизний податок в Україні є непрямим податком, який нараховується на певні категорії товарів і послуг. Податок стягується з товарів, що підлягають акцизу, таких як алкогольні напої, тютюнові вироби, пальне, автомобілі, і деякі інші специфічні товари. Ставки акцизного податку варіюються в залежності від типу товару [49]. Наприклад, ставки для алкоголю і тютюну визначаються на основі обсягу або кількості одиниць продукції, а для пального – на основі обсягу пального.

Військовий збір в Україні є обов'язковим податком, який спрямовується на фінансування потреб оборонного сектора та забезпечення національної безпеки. Він стягується з доходів фізичних осіб, зокрема з заробітної плати, доходів від підприємницької діяльності, а також з інших доходів, що підлягають оподаткуванню. Ставка військового збору становить 1,5% від суми оподаткованого доходу.

Дослідивши класифікацію податків в Україні ми погоджуємось з думкою українського економіста Тетяни Майорової, щодо важливості звернення особливої уваги на роль місцевих податків у зміцненні фінансової автономії місцевих бюджетів [23]. Потрібно вдосконалити класифікацію місцевих податків, щоб чіткіше відокремити їх від загальнодержавних і забезпечити більш ефективне використання коштів на місцях.

Також важливо розширювати класифікацію податків за цільовим призначенням, зокрема екологічні податки та внески на соціальне страхування. Це

допоможе краще фінансувати конкретні цілі, такі як екологічні програми або соціальний захист.

Ще одним важливим питанням діяльності підприємств є організація контролю сплати податків та податкових платежів.

Орієнтація на ефективність діяльності економічних суб'єктів робить актуальними питання впровадження сучасних форм контролю, оскільки умови невизначеності ведення бізнесу призводять до зниження ефективності управлінських рішень, що приймаються, і викликають необхідність їх інформаційної підтримки. Такою формою контролю є внутрішній аудит, спрямований на ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Функції, які виконуються при включенні внутрішнього аудиту [24]:

- Перевірка правдивості інформації щодо фінансово-господарської діяльності;
- Перевірка відповідності діяльності встановленим вимогам законодавства, нормативно-правових актів та погоджень документів;
- Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю;
- Аналіз досягнень та завдань вирішених планів;
- Виявлення та моніторинг факторів ризику, у тому числі кількості та ризику шахрайства;
- Перевірка та аналіз ефективності застосовуваного програмного забезпечення;
- Консультації з питань виявлення слабких місць, поліпшення захисту активів, збереження документа.

Таким чином, внутрішній аудит охоплює різноманітні процеси економічного суб'єкта під час здійснення його діяльності. Його взаємозв'язок із системою внутрішнього контролю визначено його участю у вдосконаленні цієї системи для підвищення ефективності та результативності діяльності.

Внутрішній аудит у розрахунках з бюджетом відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової дисципліни та дотриманні податкового законодавства на підприємстві. Його основне завдання полягає в оцінці правильності та законності

операцій, пов'язаних з нарахуванням та сплатою податків, зборів та інших обов'язкових платежів до державного бюджету.

Облік розрахунків з бюджетом регулюється численними нормативно-правовими актами, які визначають порядок ведення обліку, подання звітності, а також правила сплати податків і інших обов'язкових платежів до бюджету.

Основним документом, що регулює правила оподаткування в Україні, є Податковий кодекс України (далі – ПКУ) [36]. Цей кодекс встановлює основи, на яких базується вся система оподаткування, детально визначаючи види податків, ставки, базу оподаткування та порядок нарахування і сплати податків.

Правові основи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку, а також складання фінансової звітності в Україні визначає Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» із внесеними змінами та доповненнями [39].

Державне регулювання бухгалтерського обліку, фінансової та бюджетної звітності в Україні здійснюється через ряд законодавчих актів, зокрема через Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», що визначає основні принципи та вимоги до ведення обліку і звітності. Контроль за дотриманням цих вимог покладено на Міністерство фінансів України та Державну аудиторську службу. Аудит в Україні регулюється Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який встановлює правила проведення аудиту, ліцензування аудиторів та контроль за їх діяльністю [38].

Для деталізації правил обліку розрахунків з бюджетом підприємства також використовують Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) [44]. Наприклад, НП(С)БО 16 «Витрати» та НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» регулюють питання, пов'язані з відображенням витрат, які підлягають оподаткуванню. Ці стандарти сприяють забезпеченню прозорості та зрозумілості облікових процедур. Інструкції Міністерства фінансів України, такі як Інструкція про застосування класу 7 «Доходи і результати діяльності» в Плані рахунків бухгалтерського обліку, містять детальні правила щодо обліку податків і зборів, що сплачуються до бюджету. Листи та роз'яснення податкових органів надають

рекомендації щодо практичного застосування норм законодавства та специфічних питань, що можуть виникати під час обліку розрахунків з бюджетом [45].

Зазначимо, що первинні документи є основою для бухгалтерського обліку, оскільки вони фіксують факт господарської операції. Згідно з Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, підприємства повинні створювати первинні документи на кожну господарську операцію, що відбувається [48;57]. Це можуть бути рахунки-фактури, накладні, акти виконаних робіт, платіжні доручення та інші документи. Важливо, щоб усі первинні документи були складені у встановленому порядку, містили необхідні реквізити (такі як назва документу, дата, зміст операції, підписи відповідальних осіб) і були затверджені уповноваженими особами.

1.2. Макроекономічний порівняльний аналіз доходів бюджету у складі податків в Україні та Харківській області

Макроекономічний аналіз є важливою складовою системи економічних наук і часто розглядається як прикладна макроекономіка. Він передбачає використання теоретичних концепцій та моделей, розроблених макроекономічною наукою, для дослідження національної економіки та обґрунтування управлінських рішень на державному рівні. Цей вид аналізу дозволяє оцінювати економічні процеси, прогнозувати їх розвиток і формувати ефективні заходи економічної політики, спрямовані на досягнення макроекономічної стабільності та зростання.

Базою для проведення макроекономічного аналізу за нашою темою будуть доходи бюджету у складі податків України та окремо Харківської області.

Для виконання своїх зобов'язань перед громадянами державі потрібні фінансові ресурси. Тому формування бюджетів усіх рівнів бюджетної системи України має велике значення при реалізації загальнодержавних соціально-економічних завдань, а також дає змогу здійснити ефективну консолідацію та розподіл державних коштів.

Як ми вже писали раніше, джерелами доходів бюджетів державної бюджетної системи є податкові надходження, неподаткові доходи та безоплатні надходження. У цьому основну частину доходів бюджету становлять податки, що свідчать дані табл. 1.2

Таблиця 1.2 – Структура доходів бюджету України у 2021–2023 рр.

	2021		2022		2023	
	Обсяг, млрд. грн	Частка, %	Об'єм, млрд. грн	Частка, %	Об'єм, млрд. грн	Частка, %
Всього доходів	1,296,9	100,0	1,531,5	100,0	1,658,0	100,0
Податкові	1,107,1	85,4	1,278,0	83,5	1,352,8	81,6
Неподаткові	175,4	14,6	210,3	13,7	247,1	14,9

Джерело: узагальнено авторами на основі [40]

З даних табл. 1.2 видно, що більше половини доходів бюджету України припадає на податки: 85,4% у 2021 році, 83,5% у 2022 році та 81,6% у 2023 році. Зауважимо, що податки формують основну частину доходів бюджету, стабільно складаючи понад 80% загальних доходів. Зростання податкових доходів може бути пов'язане з підвищенням ефективності податкової адміністрації, впровадженням нових податкових інструментів, таких як електронні сервіси, та боротьбою з ухиленням від сплати податків.

Розглянемо динаміку податкових надходжень, у тому числі за основними видами податків, за даними Податкової служби за 2021-2023 рр., поданих у табл. 1.3. До основних видів податків слід віднести: ПДВ, ПДФО, податок на прибуток підприємств та акцизний податок.

Таблиця 1.3 – Динаміка податкових надходжень до бюджету України за основними видами податків у 2021-2023 рр.

	Обсяг, млрд. грн			Абсолютне відхилення, млрд. грн		Темп зросту, %	
	2021	2022	2023	2023/2022	2023/2021	2023/2022	2023/2021
Всього	1107,0909	949,7644	1203,5441	253,78	96,4532	126,7202	108,7123
ПДВ	155,7748	213,9480	214,6393	0,6913	58,8645	100,3231	137,7882
ПДФО	137,5552	148,4273	206,9448	58,5175	69,3896	139,4250	150,4449

Продовження табл. 1.3

	Обсяг, млрд. грн			Абсолютне відхилення, млрд. грн		Темп зросту, %	
	2021	2022	2023	2023/2022	2023/2021	2023/2022	2023/2021
Податок на прибуток підприємств	147,7517	117,0499	143,8371	26,7872	-3,9146	122,8852	97,3505
Акцизний податок	82,85839	60,6991	92,5839	31,8848	9,72551	152,5292	111,7375

Джерело: узагальнено авторами на основі [40]

За даними табл. 1.6 податкові надходження бюджету України на кінець 2023 року склали 1203,5441 млрд.грн., тобто. зросли на 26,72% (або 253,78 млрд.грн.) за рік і на 8,71% (або 96,4532 млрд.грн.) за весь період, що розглядається.

За 2023 рік ПДВ зріс на 0,32% (або 0,6913 млрд.грн.), склавши 214,6393 млрд.грн., ПДФО зріс на 39,42% (або 58,5175 млрд.грн.) і становив на 2023 рік 206,9448 млрд. грн., Податок на прибуток підприємств скоротився на 2,65% (або 3,91 млрд. грн) у відношенні до 2021 року, але зріс у відношенні до 2022 року на 22,9% (або 26,7872 млрд.грн), акцизний податок зріс на 52,52% (або 31,8848 млрд.грн.) та склав за 2023 рік 92,5 млрд.грн.

Загальне зростання податкових надходжень на 26,72% (або 253,78 млрд грн) за рік вказує на позитивну динаміку економічної активності. Це може бути результатом ефективної податкової політики, поліпшення адміністрування податків, а також збільшення економічної бази, незважаючи на глобальні та внутрішні виклики, зокрема військові дії та наслідки пандемії.

Незначне зростання ПДВ (на 0,32%) може свідчити про стабільність споживчого ринку та загальної економічної активності. ПДВ, як основний непрямий податок, зазвичай коливається у відповідь на споживчі витрати та ділову активність. Незначне зростання може бути наслідком більш стабільного попиту на товари та послуги, хоча на це могли впливати інфляційні процеси та інші економічні чинники.

Значне збільшення податку на доходи фізичних осіб (на 39,42%) вказує на зростання рівня доходів населення або посилення контролю за виплатою зарплат.

Також це може свідчити про те, що в Україні розширюється база оподаткування за рахунок зростання зайнятості або підвищення заробітної плати. Це позитивний сигнал для економіки, оскільки зростання ПДФО може свідчити про поліпшення загального добробуту населення.

Зниження податку на прибуток підприємств у порівнянні з 2021 роком на 2,65% може бути індикатором зниження рентабельності або складнощів, з якими стикалися підприємства внаслідок економічної кризи чи військових дій. Однак його зростання у 2023 році на 22,9% порівняно з 2022 роком вказує на певне відновлення підприємницької діяльності та покращення фінансових результатів компаній.

Суттєве зростання акцизного податку на 52,52% може бути результатом як збільшення обсягу продажу підакцизних товарів (алкоголь, тютюн, паливо тощо), так і підвищення ставок на ці товари. Це може бути пов'язане як з інфляційними процесами, так і зі змінами у податковому законодавстві, спрямованими на підвищення надходжень від цього джерела.

Загалом, зростання податкових надходжень в Україні в 2023 році свідчить про стійкість економіки в умовах складної політичної та економічної ситуації. Позитивна динаміка за основними податками (ПДФО, акцизний податок) свідчить про відновлення економічної активності, тоді як стабільність ПДВ і прибуткового податку відображає загальні макроекономічні тенденції, включаючи споживчий попит і рентабельність бізнесу.

Доцільно також розглянути динаміку надходжень податків з Харківської області до бюджету України, оскільки саме ця область залишається важливим джерелом податкових надходжень, особливо в контексті енергетичного сектору, що допомагає підтримувати загальний бюджет України, навіть за складних умов.

З офіційних джерел ми можемо отримати інформацію тільки за ПДВ, ПДФО та податок на прибуток підприємств.

Таблиця 1.4 – Динаміка податкових надходжень до бюджету Харківської області за основними видами податків у 2021-2023 рр.

	2021		2022		2023	
	Обсяг, млрд. грн	Частка, %	Об'єм, млрд. грн	Частка, %	Об'єм, млрд. грн	Частка, %
Всього доходів	23,57	100,0	22,81	100,0	23,9	100,0
ПДВ	8,47	35,0	7,54	33,1	6,3	26,4
ПДФО	4,61	19,6	8,22	36,0	15,5	64,9
Податок на прибуток підприємств	1,73	7,3	2,31	10,1	2,64	11,0

Джерело: узагальнено авторами на основі [40]

Отже, згідно табл. 1.4, загальна сума доходів бюджету Харківської області за три роки коливалася на рівні 23-24 млрд. грн. У 2021 році доходи становили 23,57 млрд. грн, у 2022 році – 22,81 млрд. грн. (зниження на 3,2% порівняно з попереднім роком), а в 2023 році – 23,9 млрд. грн., що свідчить про незначне зростання (на 4,8%) після спаду у 2022 році.

Найбільше скорочення відбулося у надходженнях від ПДВ. У 2021 році цей податок забезпечив 8,47 млрд. грн, що складало 35% від загального обсягу доходів. У 2022 році обсяг ПДВ знизився до 7,54 млрд. грн (33,1%), а в 2023 році впав ще більше – до 6,3 млрд. грн, що становить лише 26,4% від загальних доходів області. Така тенденція може бути наслідком зменшення рівня споживання або падіння економічної активності, що вплинуло на обсяг оподаткованих операцій.

Тоді, як найбільш значне зростання спостерігається у надходженнях від ПДФО, який поступово стає основним джерелом бюджетних доходів. У 2021 році ПДФО приніс 4,61 млрд. грн. (19,6% від загальних доходів області). У 2022 році цей показник збільшився майже вдвічі – до 8,22 млрд. грн. (36%), а в 2023 році він зріс ще більше, досягнувши 15,5 млрд. грн., що складає вже 64,9% від усіх доходів бюджету. Це стрімке зростання може вказувати на підвищення рівня зарплат в регіоні або збільшення кількості офіційно працевлаштованих громадян. Крім того,

ймовірно, відбулися зміни в системі оподаткування доходів фізичних осіб, що сприяли збільшенню обсягу надходжень.

Структура доходів бюджету Харківської області за 2021-2023 роки демонструє значні зміни. Якщо на початку періоду значну частку доходів забезпечував ПДВ, то до 2023 року його частка суттєво скоротилася, а основним джерелом надходжень став податок на доходи фізичних осіб. Одночасно з цим, податок на прибуток підприємств також поступово збільшує свою вагу у загальних доходах. Зміни в структурі доходів можуть бути наслідком як макроекономічних процесів, так і реформ у податковій сфері, що вплинули на фінансові результати Харківської області.

1.3. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» та оцінка його виробничо-господарської діяльності.

Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна є одним з ключових секторів економіки, що охоплює широкий спектр послуг, пов'язаних з управлінням, здачею в оренду та експлуатацією нерухомості. Цей вид діяльності спрямований на отримання стабільних доходів від оренди різних видів майна, а також на забезпечення належного обслуговування і управління нерухомістю.

Така діяльність до якої відноситься ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» охоплює як комерційну, так і житлову нерухомість, що робить її привабливою для інвесторів та підприємців [55].

До основних можливих змін у цій галузі можна віднести:

- Цифровізація управління нерухомістю: Впровадження цифрових платформ і програмного забезпечення для управління орендою, фінансами, обслуговуванням та комунікацією з орендарями. Такі технології дозволяють автоматизувати багато процесів і забезпечувати ефективнішу роботу;

- Розумні будинки та IoT (Internet of Things): Використання технологій розумного дому (датчики енергоефективності, автоматизовані системи освітлення,

клімат-контроль) може стати стандартом у комерційній і житловій нерухомості, підвищуючи конкурентоспроможність об'єктів;

- Коливання попиту на оренду: Економічні кризи чи зростання можуть суттєво вплинути на попит на оренду комерційної та житлової нерухомості. У періоди економічної нестабільності орендарі можуть скорочувати площі чи відмовлятися від дорогих орендних угод;

- Інфляція та зростання витрат: Збільшення вартості утримання нерухомості (комунальні послуги, податки) може призвести до зростання орендних ставок або зменшення прибутків власників;

- Зміни в ринку праці та бізнесі: Перехід багатьох компаній на дистанційну роботу може зменшити попит на офісні приміщення, тоді як збільшення інтернет-торгівлі підвищує попит на склади та логістичні центри;

- Зміни в оподаткуванні нерухомості: Податкові реформи, які можуть збільшити або зменшити податки на власність, безпосередньо впливають на доходи власників нерухомості. У разі підвищення податків на комерційну нерухомість, підприємства можуть перекладати ці витрати на орендарів;

- Захист прав орендарів і орендодавців: Уряди можуть впроваджувати нові закони для більшого захисту прав орендарів, що може вплинути на гнучкість умов оренди, особливо щодо виселення чи зміни умов орендних договорів.

Перелічені причини істотно впливають на формування ціни та забезпечення якості пропонованих послуг.

ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» виконує такі функції [55]:

- Управління нерухомістю: це включає технічне обслуговування, поточний ремонт та модернізацію нерухомості, забезпечення дотримання всіх нормативних вимог;

- Оренда нерухомості: включає пошук орендарів, укладання договорів оренди, управління орендними платежами, моніторинг виконання умов договору;

- Експлуатація нерухомості: включає управлінські та адміністративні аспекти, такі як забезпечення комунальних послуг, контроль за використанням ресурсів та забезпечення комфортних умов для орендарів.

Стратегією розвитку даного підприємства є інвестування в розширення свого портфеля нерухомості, шляхом купівлі нових об'єктів або будівництва, а також диверсифікації типів об'єктів (комерційна, житлова, складська нерухомість). Наприклад, географічне розширення на нові ринки також дозволить залучити більше орендарів.

Впровадження сучасних технологій, такі як автоматизація управління об'єктами та використання «розумних» будівельних технологій, що дозволять знижувати витрати та підвищувати привабливість об'єктів. Регулярне технічне обслуговування та підвищення енергоефективності сприятимуть збереженню

Ці напрями сприятимуть зміцненню позицій підприємства на ринку, забезпечуючи його стійкий розвиток та прибутковість.

На рис. 1.3 зобразимо схему організаційної структури ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ».

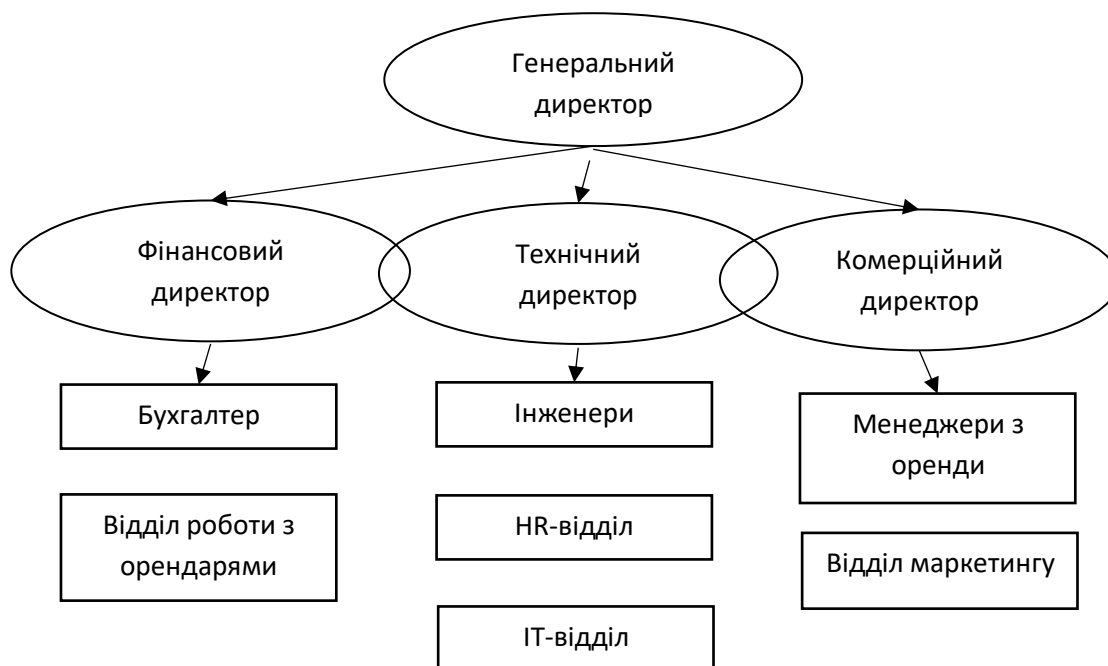

Рисунок 1.3 – Організаційної структури ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»

Джерело: розроблено авторами на основі [55]

Генеральний директор є вищим керівником, який відповідає за загальне управління підприємством, визначення стратегічних напрямків розвитку, фінансове планування та координацію роботи підрозділів.

Фінансовий директор підпорядковується генеральному директору і відповідає за фінансове управління та планування. До складу фінансового відділу входить: бухгалтерія, що веде облік доходів і витрат, готує фінансову звітність, розраховує орендну плату та здійснює податкове планування та відділ роботи з орендарями, що забезпечує укладання договорів оренди, контроль платежів та роботу з дебіторською заборгованістю.

Технічний відділ відповідає за технічне обслуговування та експлуатацію будівель. На підприємстві, що розглядається у даній роботі о складу технічного відділу входять: інженерний персонал, що здійснює планове та аварійне обслуговування будівель, технічне обстеження об'єктів, ремонти, підтримку комунікацій, HR-відділ, що займається управлінням персоналом, наймом працівників, організацією навчання, мотивації та корпоративної культури та IT-відділ, що забезпечує роботу інформаційних систем, підтримку баз даних, управління орендними відносинами через цифрові платформи.

Комерційний директор має обов'язки управління орендними відносинами та роботу з клієнтами (орендарями). Якщо розглядати комерційний відділ, то менеджери з оренди займаються залученням нових орендарів, проведенням переговорів та укладанням договорів оренди, а відділ маркетингу – аналізом ринку нерухомості, просуванням об'єктів, розробкою маркетингових стратегій для підвищення заповнюваності об'єктів.

Таким чином, як показав аналіз, для розглянутого підприємства характерна лінійно-функціональна структура управління, сутність якої полягає в тому, що функціональні відділи та окремі фахівці розробляють плани роботи для виробничих підрозділів, які затверджуються лінійним керівником.

У табл. 1.5 подано основні організаційно-економічні показники ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» за 2021-2023 роки.

Таблиця 1.5 – Динаміка організаційно-економічних показників ТОВ
«КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» за 2021-2023 рр.

	Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни			
					2022-2021 рр.		2023-2022 рр.	
					Абс. зміна	Відс. зміна (темп приросту),%	Абс. зміна	Відс. зміна (темп приросту),%
					(ст.3- ст.2)	(ст.3- ст.2)*100%/ст.2	(ст.4- ст.3)	(ст.4- ст.3)*100%/ст.3
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Доходи від основної діяльності, тис. грн	25000	28500	30200	3500	14,00	1,700	5,96
2	Операційний прибуток, тис. грн	5800	6200	6800	400	6,90	600	9,68
3	Чистий прибуток, тис. грн	3200	3600	4100	400	12,50	500	13,89
4	Адміністративні витрати, тис. грн	1200	1350	1400	150	12,50	50	3,70
5	Витрати на технічне обслуговування, тис. грн	700	800	850	100	14,29	50	6,25
6	Інвестиції в модернізацію об'єктів, тис. грн	2500	3000	3200	500	20,00	200	6,67

Джерело: узагальнено авторами на основі [55]

В результаті проведеного аналізу організаційно-економічних показників діяльності було виявлено, що в період 2021-2022 років доходи від основної діяльності зростали, що свідчить про активне розширення бізнесу, що складало 14% (3500 тис. грн). Зростання в 2023 році мало сповільнення до 5,96% (1700 тис. грн), що може вказувати на стабілізацію діяльності після попередніх років активного зростання.

Чистий та операційний прибуток зростають стабільно операційний прибуток у 2022 році мав зріст на 6,90% та 9,68% у 2023 році, що відображає контрольовані операційні витрати. Чистий прибуток також має позитивну динаміку, зростаючи на 12,5% у 2022 році та на 13,89% у 2023 році, це може свідчити про збільшення рентабельності підприємства, завдяки оптимізації витрат та зростанню доходів.

Щодо аналізу витрат підприємства, можна зауважити, що адміністративні витрати зростали досить швидко на 12,5% у 2022 році і на 3,7% у 2023 році. Це зростання потребує контролю, щоб не перетворитися на негативний фактор, що знижує рентабельність підприємства.

Витрати на технічне обслуговування зростали на 14,29% у 2022 році та на 6,25% у 2023 році, що вказує на збільшення витрат на підтримання об'єктів в належному стані. Це можна пояснити розширенням площі нерухомості.

Інвестиції зросли на 20% у 2022 році, але темпи зростання сповільнилися до 6,67% у 2023 році. Це може свідчити про те, що основні інвестиції були здійснені в попередні роки, а надалі здійснювалася підтримка вже модернізованих об'єктів.

Під час аналізу ефективності діяльності ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» необхідно враховувати як абсолютні, так і відносні показники.

Аналіз прибутковості та ефективності роботи підприємства слід проводити комплексно, оскільки показники ділової активності залежать від результатів поточної виробничої ефективності. Крім того, показники ділової активності відображають рівень ефективності використання фінансових та матеріальних ресурсів.

Проведемо оцінку ділової активності підприємства за останні 3 роки. До одного з основних показників ділової активності належить оборотність активів. Характеристику ефективності використання оборотних коштів здійснимо за допомогою наступних показників: коефіцієнту обігу оборотних коштів ($K_{об}$), часу обігу оборотних коштів ($T_{об}$), коефіцієнту обігу дебіторської заборгованості.

Аналіз використання оборотних засобів представлений у табл. 1.6.

Таблиця 1.6 – Динаміка оборотних засобів ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» за 2021-2023 рр.

Рік	Оборотні активи, тис. грн.	Дебіторська заборгованість, тис. грн. (Д)	Коефіцієнт обігу оборотних коштів ($K_{об}$)	Час обігу оборотних коштів ($T_{об}$) ($365 / K_{об}$)	Коефіцієнт обігу дебіторської заборгованості
2021	13618,97	4753,78	0,76	480,26	2,19
2022	16640,08	4863,63	0,58	629,31	1,98
2023	15051,58	7343,02	1,13	323,02	2,46

Джерело: узагальнено авторами на основі [55]

Дані таблиці показують, що 2023 рік був найбільш ефективним і раціональним щодо використання оборотних коштів, оскільки коефіцієнт обігу оборотних коштів у цьому році найвищий (1,13 оборотів), а показник часу обігу оборотних коштів мав найменше значення (323,01 днів), коефіцієнт обігу дебіторської заборгованості найвищий мав найвищий показник протягом останніх трьох років. У 2022 році коефіцієнт обігу оборотних коштів склав 0,58 оборотів, а час обігу оборотних коштів становив 629,31 днів, в цей період підприємство, що розглядається зазнавало невеликої кризи.

На економічну ефективність діяльності ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» впливають як внутрішні, і зовнішні чинники ризику.

До внутрішніх негативних факторів на підприємстві відносять:

- Низький рівень заповнюваності об'єктів нерухомості: Недостатнє використання орендованих площ зменшує дохід підприємства;
- Високі витрати на утримання нерухомості: Значні витрати на ремонт, обслуговування та комунальні платежі можуть знижувати рентабельність бізнесу;
- Недостатнє просування і маркетинг: Відсутність активної маркетингової стратегії може обмежувати можливості залучення нових клієнтів;
- Застаріла інфраструктура: Застарілі або морально застарілі будівлі можуть знижувати конкурентоспроможність на ринку оренди.

Для того, щоб мінімізувати ризики та скоротити негативний вплив виявлених факторів підприємству необхідно:

- Аналіз ринку: Регулярно проводити моніторинг ринку нерухомості для виявлення тенденцій та змін;
- Оцінка майна: Проводити професійну оцінку нерухомості для визначення її реальної вартості та потенційних ризиків;
- Диверсифікація портфоліо: Розширювати портфель нерухомості, щоб зменшити залежність від одного об'єкта чи сегменту;
- Контроль за станом об'єктів: Регулярно проводити технічний огляд нерухомості для виявлення та усунення проблем на ранніх стадіях.

Ці заходи допоможуть зменшити ризики та підвищити стійкість підприємства на ринку нерухомості.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ФІНАНСОВОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ

2.1. Методика фінансового та податкового обліку податків, які підлягають сплаті до бюджету

Фінансовий та податковий облік є невід'ємною частиною бухгалтерського обліку, що забезпечує своєчасне і точне відображення фінансових зобов'язань підприємств перед державою. Податки, які підлягають сплаті до бюджету, складають значну частину доходів держави, і їх правильний облік має критичне значення для фінансової стабільності країни.

Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться на підприємствах. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV, податкова звітність базується на даних бухгалтерського обліку. У цьому Законі визначено поняття управлінського обліку, проте податковий облік не згадується.

Методика бухгалтерського обліку податків базується на національних та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, податковому законодавстві та інших нормативно-правових актах. Можна узагальнити це за допомогою основних пунктів:

1. Класифікація податків: Відповідно до Податкового кодексу України, податки поділяються на прямі (наприклад, податок на прибуток, ПДФО) та непрямі (ПДВ, акциз) [36];

2. Нарахування податків: Податкові зобов'язання виникають на основі податкових декларацій, які заповнюються у відповідності до звітного періоду, встановленого Податковим кодексом України (ст. 49-52 ПКУ) [36];

3. Облік податків: Ведення обліку податків здійснюється на спеціалізованих субрахунках бухгалтерського обліку. Першочергові документи

включають податкові накладні, рахунки-фактури та платіжні доручення (ст. 44, 201 ПКУ) [36];

4. Сплата податків: Сплата податків проводиться на підставі платіжних доручень протягом встановлених законодавством термінів (ст. 57 ПКУ) [36];

5. Контроль і звітність: Податкові органи мають право проводити перевірки дотримання податкового законодавства. Платники зобов'язані подавати звітність, що підтверджує сплату податків (ст. 74, 75 ПКУ) [36].

Основними джерелами регулювання обліку податків є:

– Податковий кодекс України: визначає порядок нарахування та сплати податків до бюджету, а також відповідно до цього кодексу, платниками податків виступають як юридичні, так і фізичні особи, на яких покладено обов'язок сплачувати податки.;

– Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: регулює ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [39];

– Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО): встановлюють правила відображення податкових зобов'язань у фінансовій звітності підприємства [44];

– Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ): застосовуються для підприємств, що ведуть облік за міжнародними стандартами [31].

За типом оподаткування податки поділяються на прямі та непрямі. Прямі податки безпосередньо стосуються платників, а їх розмір залежить від величини об'єкта оподаткування, зокрема: податок на прибуток та податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) [2;5].

Непрямі податки включаються до вартості товарів і послуг, а їх розмір не пов'язаний безпосередньо з доходами платників. Ці податки додаються до ціни товару та сплачуються споживачами під час покупки, наприклад: податок на додану вартість, акцизний збір.

Облік податків, зборів і платежів ведеться на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами».

По кредиту синтетичного рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» обліковуються нарахування та сплата платежів до бюджету, а по дебету – сплата податків і платежів до бюджету [6].

Відповідно до Інструкції № 291, цей рахунок призначений для відображення всіх розрахунків підприємства щодо платежів до бюджету, включаючи податки, утримані з працівників, та фінансові санкції, що спрямовуються до бюджету. По кредиту рахунку 64 відображаються нараховані зобов'язання перед бюджетом, а по дебету – податки, належні до відшкодування з бюджету, їх сплата або списання.

Рахунок 64 має субрахунки:

– 641 «Розрахунки за податками» (ведеться облік податків, які нараховуються та сплачуються відповідно до чинного законодавства (податок на прибуток, податок на додану вартість, інші);

– 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» (ведеться облік розрахунків за зборами (обов'язковими платежами), які справляються відповідно до чинного законодавства та облік яких не ведеться на рахунку 65 «Розрахунки зі страхування»);

– 643 «Податкові зобов'язання» (ведеться облік суми податку на додану вартість, визначену, виходячи із суми одержаних авансів (попередньої оплати) за готову продукцію, товари, інші матеріальні цінності та нематеріальні активи, роботи, послуги, що підлягають відвантаженню, виконанню);

– 644 «Податковий кредит» (ведеться облік суми податку на додану вартість, на яку підприємство набуло право зменшити податкове зобов'язання).

Залежно від виду діяльності, підприємство може мати зобов'язання щодо нарахування та сплати не лише загальнодержавних обов'язкових податків, таких як податок на прибуток, податок на додану вартість, податок з доходів фізичних осіб, військовий збір тощо, але й специфічних податків, як загальнодержавних, так і місцевих, що пов'язані з особливостями його діяльності.

Наведемо приклади відображення в бухгалтерському обліку основних податків (табл.2.1).

Таблиця 2.1 – Відображення в бухгалтерському обліку основних податків

Назва податку, ставки	Зміст господарської операції	Відображення на рахунках обліку
Податок на додану вартість (0, 7, 14, 20% - основна)	Нараховано ПДВ при відображенні доходу	Дт – 70, 71, 72, 73 Кт – 641.2
	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ у складі авансу отриманого (від покупця)	Дт – 643 Кт – 641.2
	Закриття податкового доходу; зменшення суми доходу на суму ПДВ у складі авансу отриманого	Дт – 701 Кт – 643
	Відображено податковий кредит з ПДВ у складі авансу виданого (постачальнику)	Дт – 641.2 Кт – 644
	Проведено закриття розрахунків за ПК з ПДВ в складі авансу виданого	Дт – 644 Кт – 685
	Сплачено ПДВ до бюджету	Дт – 641.2 Кт – 31
Податок на прибуток (18%)	Нараховано податок на прибуток	Дт – 98 Кт – 641.1
	Сплачено податок на прибуток	Дт – 641.1 Кт – 31
Податок з доходів фізичних осіб (18%)	Утримано суму ПДФО із заробітної плати	Дт – 661 Кт – 641.3
	Перераховано суму ПДФО до бюджету	Дт – 641.3 Кт – 31
«Роздрібний» акциз	Реалізовано підакцизну продукцію (товар)	Дт – 301 Кт – 701(702)
	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	Дт – 701(702) Кт – 641
	Нараховано акцизний податок	Дт – 701(702) Кт – 641
	Перераховано акцизний податок до бюджету	Дт – 641 Кт – 311

Джерело: узагальнено авторами на основі [6]

Непрямі податки, які не були відшкодовані підприємству під час придбання (створення) необоротних активів і запасів, відповідно до п. 8 НП(С)БО 7, п. 11 НП(С)БО 8 та п. 9 НП(С)БО 9, включаються до первісної вартості цих активів [52].

Для перевірки та аналізу розрахунків з бюджетом використовують такі джерела інформації, як: бухгалтерські довідки, податкові декларації за окремими видами платежів, банківські виписки з відповідними документами про

перерахування сум до бюджету (платіжні доручення), реєстри синтетичного та аналітичного обліку, баланс та інші форми фінансової звітності.

У формах фінансової звітності потрібна інформація подається в рядках, вказаних у табл. 2.2

Таблиця 2.2 – Форми фінансової звітності

Форма звітності	Номер рядка	Назва рядка
Ф. №1 «Баланс»	1135	Дебіторська заборгованість за розрахунками: з бюджетом
Ф. №1 «Баланс»	1136	у тому числі з податку на прибуток
Ф. №1 «Баланс»	1620	Поточна кредиторська заборгованість за: розрахунками з бюджетом
Ф. №1 «Баланс»	1621	у тому числі з податку на прибуток
Ф. №2 «Звіт про фінансові результати»	2300	Витрати (дохід) з податку на прибуток
Ф. №5 «Примітки до річної фінансової звітності»	1210 1240 1241	Поточний податок на прибуток

Джерело: узагальнено авторами на основі [6]

Важливим етапом є арифметична перевірка коректності розрахунків відповідно до вимог чинного законодавства, а також оцінка доцільності надання пільг. Це здійснюється шляхом перевірки відповідної документації, зокрема заяв платників про надання пільг, наявності таких даних у програмному забезпеченні для ведення обліку, а також відповідності зазначених ознак у деклараціях, поданих до податкових органів.

2.2. Порядок нарахування, сплати та облік розрахунків з бюджетом за прямими податками

Прямі податки є основним джерелом наповнення бюджету і стягуються безпосередньо з доходів або майна платників податків. В Україні до прямих податків відносяться податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб та податок на майно [5].

У даному підрозділі розглянемо порядок нарахування, сплати та обліку розрахунків з бюджетом на прикладі:

- Податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО);
- Податку на прибуток.

ПДФО є одним з основних прямих податків в Україні, це загальнодержавний податок, що нараховується на доходи фізичних осіб та сплачується безпосередньо платником або податковим агентом відповідно до норм Податкового Кодексу України.

Згідно з Податковим кодексом України, платниками податку на доходи фізичних осіб виступають [36]:

- Фізичні особи – резиденти, які отримують доходи як з українських джерел, так і з-за кордону;
- Фізичні особи – нерезиденти, які мають доходи з джерел в Україні; – податкові агенти.

Об'єктом оподаткування для резидента є:

- Сукупний місячний або річний оподатковуваний дохід;
- Доходи з джерел в Україні, що оподатковуються остаточно при їх нарахуванні, виплаті чи наданні;
- Іноземні доходи, тобто прибуток, отриманий з джерел за межами України.

Об'єктом оподаткування для нерезидента виступають:

- Сукупний місячний або річний оподатковуваний дохід з джерел в Україні;
- Доходи з українських джерел, що оподатковуються остаточно під час їх нарахування, виплати або надання.

Загальний річний оподатковуваний дохід включає суму всіх місячних оподатковуваних доходів за звітний рік, а також іноземні доходи, отримані протягом цього періоду. Більш детально розглянемо у табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Складові загального річного оподаткованого доходу та ставки ПДФО

Елемент	Опис	Ставка ПДФО
Загальний оподатковуваний дохід	Заробітна плата, винагороди, премії та інші виплати.	18%
Натуральні доходи	Дохід у вигляді товарів, послуг, робіт (оцінюється за ринковою вартістю).	18%
Іноземні доходи	Доходи, отримані з джерел за межами України.	18%
Доходи, які остаточно оподатковуються	Дивіденди, виграші, благодійні виплати, роялті тощо.	18% (деякі види — 5%, 9%)
Податкова соціальна пільга (ПСП)	Зменшує базу оподаткування для осіб з низьким доходом.	Залежить від права на пільгу
Витрати, дозволені для вирахування	Витрати на навчання, іпотечні кредити тощо, що зменшують базу оподаткування.	Впливає на зменшення бази

Джерело: узагальнено авторами на основі [20;22]

- 18% - базова ставка для більшості доходів;
- 5% або 9% - для окремих видів доходів, як-от дивіденди.

При визначенні бази оподаткування враховуються всі доходи платника податків, які отримані як у грошовій, так і в негрошовій формах.

Коли доходи нараховуються (або отримуються) у вигляді валютних цінностей чи інших активів (вартість яких зазначена в іноземній валюті або міжнародних розрахункових одиницях), ці доходи перераховуються у гривні за валютним курсом НБУ, що діє на момент нарахування (отримання) доходів.

У разі нарахування (надання) доходів у негрошовій формі, базою оподаткування є вартість цього доходу, розрахована за звичайними цінами, які визначаються відповідно до ПКУ, і помножена на коефіцієнт, обчислений за формулою:

$$K = 100 : (100 - Cп), \quad (2.1)$$

де K – коефіцієнт;

Сп – ставка податку, яка діє для таких доходів на момент їх нарахування.

Об'єкт оподаткування та база оподаткування для коштів, які платник податку витратив на відрядження або під звіт і які не були повернуті у встановлені законодавством терміни, визначаються в такому ж порядку.

Платник податку має право зменшити загальну суму оподаткованого доходу, отриманого від одного роботодавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги.

Податкова соціальна пільга (ПСП) застосовується до доходу, нарахованого платнику податку протягом звітного податкового місяця у вигляді заробітної плати, якщо його розмір не перевищує суму, яка дорівнює місячному прожитковому мінімуму для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн. Наприклад, у 2024 році податкова соціальна пільга може бути застосована до оподаткування доходу платника податку, якщо його заробітна плата не перевищує граничну суму в 4240 грн. Ця сума обчислюється на основі місячного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який на 1 січня 2024 року становить 3028 грн, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн [33].

Узагальнимо дані обліку ПДФО:

- Граничний розмір доходу: 4240 грн ($1,4 \times 3028$ грн — прожитковий мінімум для працездатних осіб на 01.01.2024);
- Розмір базової ПСП: 1514 грн (50% від прожиткового мінімуму на 01.01.2024);
- Вищі ступені ПСП (150% ПСП: 2271 грн, 200% ПСП: 3028 грн);
- Формула для розрахунку ПДФО: $\text{ПДФО} = (\text{Зарплата} + \text{Лікарняні} - \text{ПСП}) \times 0,18$;
- Процедура отримання ПСП: платник податку подає заяву, роботодавець враховує ПСП у розрахунках податку.

Варто звернути увагу на те, що для обліку ПДФО у бухгалтерському обліку застосовують субрахунок 641 «Розрахунки за податками», розглянемо у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з податку на доходи фізичних осіб

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Утримано податок із заробітної плати та інших доходів працівника	661 «Розрахунки за заробітною платою»	641 «Розрахунки за податками»
Перераховано податок до бюджету	641 «Розрахунки за податками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»

Джерело: узагальнено авторами на основі [6]

За нарахованими доходами на користь фізичних осіб, і сумами утриманого з них податку податкові агенти звітують шляхом подання Податкового розрахунку за формою № 1ДФ.

Його надають усі суб'єкти господарювання в разі нарахування або виплати у звітному періоді доходів фізособам, щодо яких вони виступали податковими агентами, а також у разі сплати ПДФО, утриманого з таких доходів.

Тобто якщо мала місце хоча б одна з означених подій, Податковий розрахунок за формою № 1ДФ потрібно подавати. Якщо у звітному періоді нарахування або виплата доходу, а також нарахування або сплата ПДФО не здійснювалася, Податковий розрахунок за формою № 1ДФ не подається. Податковий розрахунок за формою № 1ДФ подають окремо за кожен квартал (податковий період) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу.

Розглянемо також облік податку на прибуток.

Податок на прибуток стягується з прибутку підприємств, і забезпечує значну частину доходів державного бюджету. Правильний облік цього податку є необхідним для дотримання законодавства та забезпечення фінансової стабільності підприємства.

В Україні нормативно-правова база, що регулює обчислення та облік податку на прибуток підприємств, є складною і має декілька рівнів. Вона включає

міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО), Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), Податковий кодекс України, а також інші законодавчі акти, постанови, інструкції та методичні рекомендації [44].

Зокрема, методологічні основи формування бухгалтерської інформації про податок на прибуток і його розкриття у фінансовій звітності визначаються згідно з нормами НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» і МСБО 12 «Податки на прибуток» [47].

Згідно п. 133.1 і п. 133.2 Податкового кодексу України платниками податку на прибуток можуть бути лише юридичні особи – резиденти та нерезиденти [36].

За загальним правилом при реєстрації будь-яка юрособа отримує статус платника податку на прибуток, якщо не подала заяву про обрання спрощеної системи оподаткування. Ще один виняток – створення неприбуткової установи або організації.

Платниками податку на прибуток серед резидентів є:

- Господарські суб'єкти – юридичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність як в Україні, так і за її межами;
- Неприбуткові установи та організації, якщо вони отримують прибуток від неосновної діяльності.

Платниками податку на прибуток серед нерезидентів є:

- Юридичні особи, створені в будь-якій організаційно-правовій формі, які отримують доходи з джерел, що походять з України;
- Постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи з джерел, що походять з України. Виняток становлять установи та організації, які користуються дипломатичними привілеями або імунітетом відповідно до міжнародних угод України.

Не є платниками податку на прибуток (за винятком податку на доходи нерезидентів):

- Неприбуткові підприємства, установи та організації (НПО), які зареєстровані контролюючим органом у Реєстрі неприбуткових установ та організацій і дотримуються вимог пункту 133.4 Податкового кодексу;

– Юридичні особи, що використовують спрощену систему оподаткування (єдиний податок), зокрема, платники єдиного податку 3-4 груп;
До введення воєнного стану кожен підприємець розраховував ліміт, який дозволяв працювати без касового апарату. Станом на сьогодні на повний ліміт обороту можна працювати без касового апарату не переймаючись за штрафи та санкції.
Цікавим, є розгляд переходу з однієї групи на іншу. Якщо ліміту не вистачає є спосіб переходу на нову 3 групу (Сплата Єдиного податку 2%), так як вона, в свою чергу, має необмежений ліміт [10].

- Фізичні особи-підприємці;
- Фізичні особи.

Об'єктом оподаткування податку на прибуток є: прибуток, отриманий як з джерел в Україні, так і за її межами. Він визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), що зафіксований у фінансовій звітності підприємства згідно з стандартами бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності, з урахуванням різниць, що виникають відповідно до положень податкового кодексу або дохід (прибуток) нерезидента, який підлягає оподаткуванню і походить з України.

Розглянемо на рис. 2.1 схему розрахунку податку на прибуток.

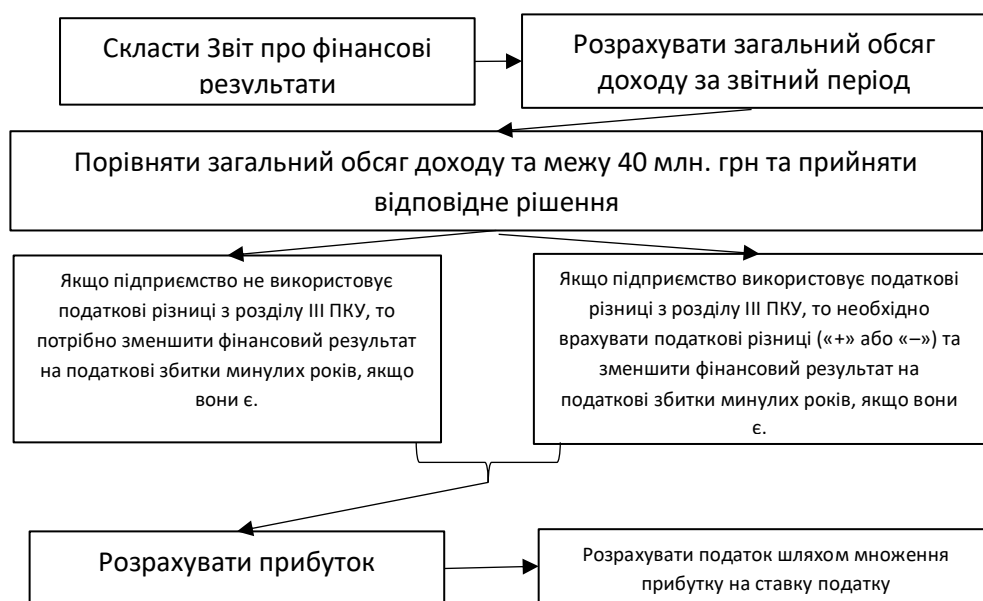

Рисунок 2.1 – Схема розрахунку податку на прибуток.

Розглянемо табл. 2.5, щодо ставок податку на прибуток станом на 2024 р.

Таблиця 2.5 – Ставки податку на прибуток станом на 2024 р.

Вид доходу	Ставка
Прибуток від підприємницької діяльності згідно п.136.1 ПКУ	18%
Дохід, отриманий від діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, крім доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів згідно пп. 136.4.2 ПКУ	18%
Дохід, отриманий від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів згідно пп.136.4.1 ПКУ	10%
Відносно об'єкта оподаткування – за договорами страхування згідно пп. 141.1.2 ПКУ	3%
Відносно доходів нерезидентів та прирівняних до них осіб із джерелом їх походження з України у випадках, встановлених п. 141.4 ПК (згідно п.136.3 ПКУ)	0,4,5,6,12,15,18 і 20%
Договори з довгострокового страхування життя, договори добровільного мед. страхування та договори страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договори страхування додаткової пенсії (пп. 14.1.52-14.1.116 ПКУ)	0%
Суми доходу, визначеного пп. 134.1.4 ПКУ – під час провадження діяльності з випуску та проведення лотерей (п.136.6 ПКУ)	30%

Джерело: узагальнено авторами на основі [36]

Правила розрахунку податку на прибуток підприємств базуються на оподаткуванні позитивного фінансового результату діяльності компанії. Фінансовий результат являє собою різницю між доходами та витратами підприємства.

Якщо результат позитивний, це вважається прибутком, якщо ж негативний – це збиток. Розрахунок фінансового результату для оподаткування здійснюється за нормами бухгалтерського обліку, а для заповнення податкової декларації використовуються такі документи: Для платників, що використовують національні стандарти бухгалтерського обліку (НП(С)БО), – Звіт про фінансові результати та для платників, які застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), – Звіт про прибутки та збитки.

Треба зауважити, що є два типи платників податку на прибуток:

– Перший тип розраховує податок на прибуток без коригувань, тобто у нього будуть враховані всі доходи та витрати за правилами бухгалтерського обліку; (звітний період: календарний рік)

– Другий тип коригує відразу фінансовий результат на податкові різниці, які є двох видів: збільшуючи та зменшуючи. Різниці виникають при: нарахуванні амортизації необоротних активів, формування резервів або здійсненні фінансових операцій. На основі відкоригованого фінансового результату, який може відрізнятись від початкового й розраховується податок. (звітний період: календарний квартал)

Згідно з Податковим кодексом України, зокрема пп. 134.1 та пп. 137.5, платники податку відрізняються за обсягом отриманого доходу, що становить 40 млн грн [36].

Розглянемо механізм розрахунку об'єкта оподаткування податку на прибуток підприємства з використанням Звіту про фінансові результати.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), (код рядка 2000) – Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), (код рядка 2050) + Інші операційні доходи (2120) – Адміністративні витрати (2130) – Витрати на збут (2150) – Інші операційні витрати (2180) + Дохід від участі в капіталі (2200) + Інші фінансові доходи (2220) + Інші доходи (2240) – Фінансові витрати (2250) – Витрати від участі в капіталі (2255) – Інші витрати (2270) = Фінансовий результат до оподаткування : прибуток (2290) збиток (2295) +/- Коригування [11]:

- Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень);
- Різниці, що виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів;
- Різниці, що виникають при здійсненні фінансових операцій;
- Різниці, що виникають при здійсненні окремих видів діяльності та операцій = об'єкт оподаткування податком на прибуток.

Варто звернути увагу на те, що для обліку сплати до бюджету податку на прибуток застосовують дебет субрахунку 641 «Розрахунки за податками». Для обліку витрат призначений рахунок 98 «Податок на прибуток» [47]. За його

дебетом відображають нарахування податку на прибуток, за кредитом — віднесення на фінансові результати з відображенням на рахунку 79. Також за кредитом рахунка 98 відображають доходи з податку на прибуток (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з податку на прибуток

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Відображено витрати з податку на прибуток	98	641
Перераховано авансовий внесок при виплаті дивідендів	641 «Аванс із дивідендів»	311

Джерело: узагальнено авторами на основі [4]

2.3. Порядок нарахування, сплати та облік розрахунків з бюджетом за непрямыми податками

Непрямі податки включають такі види податків, як податок на додану вартість (ПДВ), акцизний податок та мито. Вони нараховуються не безпосередньо на дохід або прибуток платника податку, а включаються у вартість товарів чи послуг і оплачуються кінцевим споживачем [18].

Розглянемо облік розрахунків таких податків як:

- Податок на додану вартість;
- Акцизний податок.

Облік розрахунків з податку на додану вартість (ПДВ) є важливою складовою бухгалтерського обліку для підприємств, які виступають платниками цього податку [58].

Створимо табл. 2.7 на основі V розділу Податкового кодексу України.

Таблиця 2.7 – Платники податку на додану вартість (ПДВ) та об'єкти оподаткування ПДВ за Податковим кодексом України.

Категорія платника ПДВ	Опис	Об'єкт оподаткування ПДВ	Пункт ПКУ
Юридичні особи	Підприємства, що здійснюють господарську діяльність на території України.	Постачання товарів/послуг на митній території України	Ст. 180.1, 185.1 ПКУ
Фізичні особи-підприємці (ФОП)	Фізичні особи, які ведуть підприємницьку діяльність і постачають товари чи послуги.	Постачання товарів/послуг на митній території України	Ст. 180.1, 185.1 ПКУ
Особи, що імпортують товари	Особи, що ввозять товари на територію України з-за кордону.	Імпорт товарів на митну територію України	Ст. 185.1 ПКУ
Добровільно зареєстровані платники	Особи, що добровільно обрали статус платника ПДВ, навіть при менших обсягах операцій.	Будь-які постачання товарів або послуг, що підлягають оподаткуванню	Ст. 182.1 ПКУ
Особи, що надають послуги нерезидентам	Особи, що надають послуги нерезидентам або отримують послуги від нерезидентів на митній території України.	Постачання послуг нерезидентам або отримання послуг від нерезидентів	Ст. 185.1 ПКУ
Експортери товарів	Особи, що експортують товари з території України.	Експорт товарів (ставка 0%)	Ст. 195.1 ПКУ (операції за нульовою ставкою)

Джерело: узагальнено авторами на основі [36]

Для реєстрації як платники ПДВ суб'єкти підприємницької діяльності повинні подати в контролюючі органи реєстраційну заяву.

– **Обов'язкова реєстрація:** якщо загальна сума операцій з постачання товарів або послуг (включаючи операції через локальні або глобальні комп'ютерні мережі) за останні 12 календарних місяців перевищує 1 000 000 гривень (без урахування ПДВ), така особа зобов'язана зареєструватися як платник податку в контролюючому органі за своїм місцезнаходженням (місцем проживання). Цей процес необхідно завершити до 10 числа місяця, що слідує за місяцем, в якому досягнуто зазначену суму оподатковуваних операцій. Виключення становлять особи, які є платниками єдиного податку першої – третьої групи;

– Добровільна реєстрація: платники ПДВ можуть зареєструватися добровільно, подавши заявку за 20 календарних днів до початку податкового періоду.

Ставки податку на додану вартість (ПДВ) визначені відповідно до об'єктів оподаткування і наведені в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Ставки податку на додану вартість (ПДВ)

Ставка ПДВ	Об'єкти оподаткування	Норми ПКУ
20%	Стандартна ставка для більшості товарів і послуг, за винятком зниженої та нульової ставок.	Ст. 193.1 ПКУ
14%	Застосовується до постачання та ввезення на митну територію України певних категорій сільськогосподарської продукції, зокрема: сільськогосподарські культури та продукція рослинництва (неперероблена) та живі тварини, зернові культури, технічні культури, продукти рослинництва, зазначені в товарних позиціях згідно з кодами УКТ ЗЕД, передбачених законом.	Ст. 193.1, ст. 189.1 ПКУ
7%	1. Постачання лікарських засобів і медичних виробів, дозволених для виробництва та застосування в Україні. 2. Міжнародні перевезення пасажирів, багажу та вантажів.	Ст. 193.1 ПКУ
0%	1. Експорт товарів за межі митної території України. 2. Постачання товарів для заправки морських та повітряних суден. 3. Постачання міжнародних транспортних послуг.	Ст. 195.1 ПКУ

Джерело: узагальнено авторами на основі [36]

Зробимо кілька важливих висновків:

20%: стандартна ставка, яка застосовується до більшості товарів та послуг, за винятком тих, що підпадають під спеціальні умови оподаткування.

0%: нульова ставка для експорту та міжнародних послуг, що підтримує зовнішню торгівлю і міжнародну діяльність, не обкладаючи податками операції, які сприяють залученню іноземної валюти в країну. Ця ставка є інструментом для підтримки експорту товарів та міжнародних транспортних послуг. Нульова ставка забезпечує підприємствам повернення сплаченого ПДВ на вході при експорті, що покращує їх конкурентоспроможність на світовому ринку. Цікавим є те, що коли йдеться про ставку 0 % ПДВ, то перевізник лишає у себе право на податковий кредит з ПДВ. ПДВ-пільгу, застосовуючи лише до частини перевезення територією

України. В свою чергу, УПК №610 зауважує, що, незалежно від того, як оформлена операція, якщо товар переміщається в митному режимі «транзит», то вся операція повинна підпадати під ПДВ-пільгу. Основне питання має прояв в тому, що за Законом про транзит (Закон від 14.01.2020 № 440-IX) до обсягу транзитних перевезень не включають послуги перевезення вантажів, надані за межами митної території України. І саме тому до такої частини перевезень ПДВ-пільга не застосовується. А те, що в УПК № 610 говориться, що пільга з ПДВ діє всім маршрутом транзиту, то з цим можна сперечатися [16].

Знижена ставка 7% стимулює розвиток і доступність медицини в Україні, підтримуючи постачання лікарських засобів та медичного обладнання.

Така система ставок ПДВ дозволяє державі використовувати податок як гнучкий інструмент економічної політики, стимулюючи розвиток ключових галузей і водночас збираючи податкові надходження від внутрішнього ринку.

Обчислення та нарахування податку на додану вартість (ПДВ) здійснюються на основі податкової накладної, яку платник податків повинен оформити в електронному вигляді. Основними документами для визначення податкових зобов'язань є бухгалтерські розрахунки. Для ПДВ це податкові накладні, а для митних платежів використовується вантажно-митна декларація [43].

Сплата податків та обов'язкових платежів проводиться через платіжні доручення, а підтвердженням факту оплати можуть бути витяги з реєстраційних рахунків.

Бухгалтерський облік загальнодержавних податків регулюється податковим законодавством, а місцевих податків – рішеннями місцевих органів самоврядування.

Податкове зобов'язання – це сума коштів, яку платник податків зобов'язаний сплатити до бюджету за певний період, відповідно до податкового законодавства. Ці зобов'язання виникають у платника податків внаслідок здійснення оподатковуваних операцій. Наприклад, у контексті податку на додану вартість (ПДВ), податкове зобов'язання визначається як сума ПДВ, нарахована на вартість

реалізованих товарів або послуг, яку платник повинен сплатити до державного бюджету.

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів (послуг) є дата, яка належить до податкового періоду, в якому відбулася перша з наступних подій:

- Отримання коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку як оплата за товари (послуги), або при оплаті готівкою – дата надходження коштів у касу платника податку, а за відсутності каси – дата передачі готівки до банку;
- Дата відвантаження товарів або, в разі експорту, дата оформлення митної декларації, що підтверджує перетин митного кордону України. Для послуг – дата оформлення документа, що підтверджує їх постачання.

Узагальнимо інформацію, щодо основних етапів обліку податкового кредиту та податкових зобов'язань при нарахуванні ПДВ [12;36]:

- Подія (операція): Придбання або постачання товарів/послуг;
- Визначення дати податкового кредиту: Дата списання коштів або отримання товарів/послуг (ст. 198.2 ПКУ);
- Окремий облік операцій: Обов'язковий для операцій, що оподатковуються та звільнені від ПДВ (ст. 198.5 ПКУ);
- Податкова накладна: Складається та реєструється в Єдиному реєстрі податкових накладних (ст. 201.10 ПКУ);
- Подача декларації: Протягом 20/40 днів (ст. 203.1 ПКУ);
- Сплата податку: Протягом 10 днів після граничного терміну (ст. 203.2 ПКУ).

ПДВ-операції відображаються на таких субрахунках, як: 641 «Розрахунки з податків», 643 «Податкові зобов'язання», 644 «Податковий кредит», 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті».

Зауважимо, що відображені суми в Податковій декларації з ПДВ субрахунків 643 та 644 не зазначають.

На субрахунку 643 обліковуються суми податку на додану вартість, що сплачуються постачальникам (підрядникам) у вигляді авансів під майбутнє постачання товарно-матеріальних цінностей або виконання робіт і послуг. Суми, отримані від покупців у вигляді авансів за продукцію, товари або послуги, обліковуються на субрахунку 644.

Якщо перша подія полягає у відвантаженні продукції, товарів, виконанні робіт або наданні послуг, податкове зобов'язання може бути одразу зафіксоване за дебетом субрахунків 701, 702, 703 і кредитом субрахунку 641 «Розрахунки за податками».

Для нарахування податків використовуються первинні документи, такі як бухгалтерські розрахунки; для ПДВ – податкові накладні, а для митних платежів – вантажно-митна декларація. Перерахування податків та обов'язкових платежів здійснюється на основі платіжних доручень, а підтвердження сплати можуть бути представлені витягами з реєстраційних рахунків.

Розглянемо ще один непрямий податок – акцизний податок, що стягується з певних товарів, таких як алкогольні напої, тютюнові вироби, бензин, та інші товари, які можуть бути шкідливими для здоров'я або навколишнього середовища. Він є важливим елементом податкової системи, оскільки сприяє формуванню доходів державного бюджету та регулює споживання певних товарів [41].

Розглянемо підакцизні товари згідно ст. 215.1 ПКУ [36]:

- Спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу «живого» бродіння);
- Тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну;
- Пальне;
- Автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;
- Електрична енергія.

Об'єктом оподаткування акцизним податком відповідно до ст. 213 ПКУ є операції, пов'язані з виробництвом, продажем та імпортом певних підакцизних товарів на територію України [36].

Основні види таких операцій включають:

- Виробництво підакцизних товарів на митній території України: Якщо підприємство виготовляє товари, які підлягають акцизному оподаткуванню, наприклад, алкоголь, тютюн або паливо, такі операції є об'єктом акцизного податку;
- Реалізація підакцизних товарів: Продаж вироблених або імпортованих підакцизних товарів також підлягає акцизному оподаткуванню;
- Імпорт підакцизних товарів на митну територію України: Постачання з-за кордону товарів, які підпадають під акциз (наприклад, алкогольні напої, тютюнові вироби, паливо), є об'єктом оподаткування;
- Реалізація транспортних засобів: Окремим об'єктом оподаткування є операції з продажу або імпорту певних транспортних засобів, що є підакцизними товарами;
- Використання підакцизних товарів для власних потреб: Якщо підприємство використовує підакцизні товари для своїх внутрішніх потреб, це також вважається об'єктом оподаткування акцизом;
- Продаж пального: Важливим об'єктом є операції з реалізації та імпорту пального, які підлягають сплаті акцизного податку.

Таким чином, основними об'єктами оподаткування акцизом є виробництво, продаж, імпорт та використання підакцизних товарів, а також операції з паливом та транспортними засобами.

Актуальні операції з підакцизними товарами, що не підлягають або звільняються від оподаткування станом на 2024 рік узагальнені в табл. В.1 додатку В[19;49].

Отже, вкрай важливо розуміти різницю між товарами, що не підлягають оподаткуванню акцизним податком, та товарами, що звільняються від оподаткування акцизним податком.

На 2024 рік відбулися значні зміни в акцизному податку в Україні. Основні зміни стосуються ставок акцизного податку на різні види підакцизних товарів, зокрема пального та тютюнових виробів.

Ставки акцизного податку існують двох типів: специфічні та адвалорні.

Специфічні ставки акцизного податку – це фіксовані ставки, що встановлюються у грошовому вираженні на одиницю вимірювання товару (наприклад, на 1 літр пального, на 1 кілограм тютюнової сировини або на 1 штуку виробу). Вони є абсолютними, оскільки не залежать від ціни товару, а від кількості або обсягу.

Адвалорні ставки акцизного податку – це відсоткові ставки, що нараховуються на вартість товару (наприклад, відсоток від ціни продажу або імпортової вартості товару). Такі ставки залежать від ціни, тому зростання ціни товару призводить до зростання суми податку.

Основою для розрахунку роздрібного акцизного податку є вартість підакцизних товарів (з урахуванням ПДВ, але без акцизного податку), що реалізуються суб'єктами господарювання у сфері роздрібної торгівлі.

Наведемо основні формули розрахунку акцизного податку.

Сума податкового зобов'язання з роздрібного акцизного податку:

$$ПЗ_a = ФРЦ/105 \times 5, \quad (2.2)$$

де $ПЗ_a$ – сума податкового зобов'язання;

$ФРЦ$ – фактична роздрібна ціна, тобто ціна у фіскальному чеку, з урахуванням ПДВ і нарахованого на цю ціну акцизного податку.

Сума податкового зобов'язання з ПДВ:

$$ПДВ = (ФРЦ - ПЗ_a)/120 \times 20, \quad (2.3)$$

де $ПЗ$ – податкове зобов'язання;

$ФРЦ$ – фактична роздрібна ціна, тобто ціна у фіскальному чеку, з урахуванням ПДВ і нарахованого на цю ціну акцизного податку.

Обчислення суми акцизного податку із застосуванням специфічної ставки:

$$C_a = K \times A, \quad (2.4)$$

де C_a – сума акцизного податку, обчислена із застосуванням специфічної ставки, грн;

K – кількість у фізичних одиницях виміру;

A – ставка акцизного податку згідно з ПКУ.

Обчислення суми акцизного податку із застосуванням адвалорної ставки:

$$C_{a_a} = B \times A, \quad (2.5)$$

де C_{a_a} – сума акцизного податку, обчислена із застосуванням адвалорної ставки, грн;

B – вартість за встановленими імпортером мінімальною роздрібною ціною на товари, які він імпортує, з урахуванням податку на додану вартість і з урахуванням акцизного податку, грн;

A – адвалорна ставка акцизного податку згідно із ПКУ.

Сума податкового зобов'язання, коли застосовуються як адвалорна, так і специфічна ставки акцизного податку, розраховується шляхом додавання сум, отриманих окремо для кожної ставки.

У бухгалтерському обліку нарахований і сплачений акцизний податок відображається на субрахунку 641 «Розрахунки за податками». Відповідно до п. 6.1 П(С)БО 15 «Дохід», акцизний податок не враховується як дохід, оскільки його надходження від покупців підакцизних товарів є частиною продажної ціни [46].

На кредиті субрахунку 641 відображаються нараховані акцизні платежі до бюджету у кореспонденції з рахунками доходу від реалізації, а на дебеті – суми, сплачені до бюджету. Якщо ставка акцизу визначена в євро, для обчислення суми податку використовується офіційний курс НБУ на початок кварталу, в якому відбулася реалізація.

Сума акцизного податку, що підлягає сплаті, наприкінці звітного періоду дорівнює кредитовому сальдо субрахунку 641/АП (де АП – Акцизний податок). У

фінансовій звітності відображається чистий дохід, вже зменшений на суму ПДВ та акцизного податку, при цьому акциз не включається до витрат, щоб не занижувати фінансовий результат підприємства [9].

Базовим податковим періодом для сплати акцизного податку є календарний місяць. Таким чином, декларацію з акцизного податку необхідно подавати щомісяця не пізніше 20-го числа наступного звітного періоду. Якщо останній день подання декларації припадає на вихідний або святковий день, термін подачі переноситься на наступний операційний день.

2.4. Методологічні та практичні аспекти обліку розрахунків з бюджетом на ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»

Особливості здійснення бухгалтерського обліку розрахунків з бюджетом для підприємств, які займаються орендою та управлінням нерухомістю, полягають у необхідності точного обліку доходів від оренди, витрат на утримання нерухомості та правильного ведення податкових зобов'язань. Важливими аспектами є своєчасне нарахування та сплата податків, а також автоматизація облікових процесів для зменшення ризиків помилок і оптимізації роботи. Система обліку повинна бути адаптована до специфіки діяльності підприємства та чинного податкового законодавства України.

Орендні відносини формують особливий склад витрат та доходів, що відображається в системі бухгалтерського обліку, включаючи податкові зобов'язання. В цьому розділі розглянемо особливості обліку операційної оренди підприємства ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ».

Для досліджуваного підприємства основним видом діяльності, передбаченим статутом, є надання нерухомого майна в оренду. У цьому випадку доходи відображаються на рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», а для акумулювання витрат використовують рахунок 903.

Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 14 «Оренда», операційна оренда не передбачає передачу ризиків і вигод, пов'язаних з

правом власності на актив. Це означає, що в бухгалтерському обліку орендаря орендоване майно не відображається як актив, натомість орендні платежі визнаються витратами в періоді їх понесення [8].

Операційна оренда – це форма оренди, при якій орендар не отримує всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на об'єкт оренди (п. 4 розд. I НП(С)БО 14) [8]. Саме цей тип оренди буде розглянуто в подальшому.

Коли орендодавець вирішує передати об'єкт в операційну оренду, то, як і раніше, такий об'єкт залишається у складі необоротних активів орендодавця, відповідно до п. 7 розд. III НП(С)БО 14 [34].

Оскільки переданий в оренду основний засіб залишається активом підприємства, орендодавець продовжує нараховувати амортизацію на нього за тими ж принципами, що й до передачі в операційну оренду. Це стосується випадків, коли актив підлягає амортизації відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби» або НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість». Амортизаційні нарахування на об'єкт операційної оренди відображаються на рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» (п. 7 розд. III НП(С)БО 14). Нараховану амортизацію включають до витрат, а вибір рахунку для відображення цих витрат залежить від того, чи є орендна діяльність основною для підприємства [60].

Важливою особливістю орендних операцій є активне застосування рахунків 69 «Доходи майбутніх періодів» (у орендодавця) та 39 «Витрати майбутніх періодів» (у орендаря). Це пов'язано з тим, що орендну плату часто отримують значними сумами за тривалий період (пів року, рік), тому її не одразу визнають як дохід, а спочатку накопичують на рахунку 69. Дохід визнається щомісяця, списуючи його з рахунку 69 на рахунки доходів (Дт 69 – Кт 703, 713). У орендаря аналогічні операції відображаються через рахунок 39 та рахунки витрат – 903 і 949.

Зауважимо, що підприємство, яке ми розглядаємо використовує оренду як основний вид діяльності, тобто суми нарахованої амортизації враховуються у формуванні собівартості орендних послуг, відображаються на дебеті рахунку 23 «Виробництво».

У разі коли оренда не є основною діяльністю, амортизація на переданий в оренду об'єкт включається до інших операційних витрат і потрапляє на дебет субрахунку 949.

Узагальнимо податковий облік операційної оренди в табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Зміст податкового обліку операційної оренди

Назва податку	Зміст
Податок на прибуток	Щодо створення окремого об'єкта в обліку на суму витрат, пов'язаних з переговорами та юридичними послугами, то в цьому випадку не виникатимуть амортизаційні різниці. Згідно з обліковими нормами, ці витрати не підлягають амортизації, а визнаються витратами протягом строку оренди так само, як і дохід від оренди. Крім того, Податковий кодекс не передбачає таких витрат як об'єкта основних засобів, тому вони не амортизуються і відображаються в податковому обліку відповідно до бухгалтерських норм.
ПДВ	Передача в оперативну оренду чи повернення з такої оренди активу жодним чином не вплине на ПДВ-облік орендодавця. Річ у тому, що така операція не є об'єктом оподаткування ПДВ. На це вказує той факт, що, по-перше, передача об'єкта оренди в користування не є постачанням товару (п.п. 14.1.191 ПКУ), а по-друге, необ'єктний статус цієї операції встановлений п.п. 196.1.2 ПКУ.
Єдиний податок	Якщо в оперативну оренду актив передає юрособа – платник ЄП, то на відміну від ФОП – платників ЄП, для неї обмежень по площі майна, яке можна здавати в оренду, не встановлено (п.п. 291.5.3 ПКУ). Тобто юрособа без проблем може здати в оренду будь-яке майно. Головне, щоб серед видів діяльності, яку внесено до Реєстру платників ЄП, був наявний орендний вид діяльності (код КВЕД 68.20 з ДК 009:2010). Суму коштів, отриману від орендаря за орендну послугу, орендодавець має включити до свого оподаткованого доходу і сплати з неї податок за обраною ним ставкою ЄП.

Джерело: узагальнено авторами на основі [60]

Використання спеціальних або окремих аналітичних рахунків для обліку орендних операцій дозволяє здійснювати оперативний контроль за їх виконанням як у орендаря, так і у орендодавця, а також приймати стратегічні рішення щодо застосування цих операцій у господарській діяльності підприємств.

Розглянемо типові бухгалтерські проведення підприємства ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» (табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Типові бухгалтерські проведення підприємства ТОВ
«КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дт	Кт	
Передано в операційну оренду приміщення	103	103	1500000
Отримано від юридичної компанії акт про надання юридичних послуг при укладенні договору оренди	152	685	25000
Відображено податковий кредит з ПДВ	644	685	3500
	641/НДС	644/1	3500
Переведено витрати на укладення договору до складу балансової вартості переданого в оренду активу	103	152	26800
Нараховано амортизацію на приміщення, передане в оренду	23	131	7000
Віднесено до витрат суму первісних прямих витрат, понесених на укладення договору оренди	23	131	674,88
Відображено інші витрати, пов'язані з наданням приміщення в оренду	23	661,651	13790
Понесено витрати на сплату комунальних послуг	949	631	5500

Джерело: узагальнено авторами на основі [55]

Зауважимо, що досліджуване підприємство є платником ПДВ, відповідно до статті 14 Податкового кодексу України, оренда відноситься до операцій з постачання послуг для цілей оподаткування, а це в свою чергу призводить до важливості правильного оформлення бухгалтерських документів. Оскільки Господарський кодекс України не класифікує договори оренди як договори надання послуг, виникає потреба в оформленні додаткових документів для нарахування податкових зобов'язань за орендними операціями. У цьому випадку доцільно щомісяця складати акти надання орендних послуг, на основі яких буде здійснюватися нарахування податкових зобов'язань з ПДВ [36].

ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» в організації облікового процесу використовує необоротні активи, що виступають об'єктом оренди. Для обліку наявності та руху основних засобів підприємством використовуються затверджені типові форми первинних документів, що представлені у додатку А.

- Акт приймання-передачі основних засобів (форма № ОЗ-1) – для фіксації надходження основних засобів;
- Акт на списання основних засобів (форма № ОЗ-3) – при вибутті активів;
- Інвентаризаційний опис основних засобів (форма № ОЗ-2) – для ведення обліку наявності основних засобів;
- Картка обліку основних засобів (форма № ОЗ-6) – для детального обліку характеристик та стану активів.

Документування руху об'єкту основного засобу можна узагальнити в наступні етапи:

- Створення комісії наказом (розпорядженням) керівника;
- Огляд та оцінка комісією об'єкта основних засобів;
- Складання відповідного акту про рух основних засобів;
- Затвердження акту керівником підприємства;
- Заповнення інвентарної картки та відображення операції в регістрах бухгалтерського обліку та звітності [56].

Як було зазначено раніше, терміни оренди визначаються відповідним договором між сторонами, однак цей договір не є бухгалтерським документом, операції з якого відображаються на відповідних рахунках обліку. Тому для визначення конкретної дати нарахування орендної плати та підтвердження надання послуги з оренди необхідно, окрім договору, оформлювати «Акт приймання-передачі об'єкта оренди» [25].

Специфіка підприємства ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» з основною діяльністю 68.20 полягає в необхідності забезпечити точність і своєчасність обліку операцій з оренди, що включає комплексну роботу з документацією, первинними бухгалтерськими документами та податковими зобов'язаннями.

Облікова політика підприємства враховує особливості обліку нерухомого майна, зокрема правила нарахування амортизації, визнання доходів і витрат за орендними операціями, а також порядок обліку інвестицій у нерухомість. Крім того, важливим є правильне відображення операцій з ПДВ.

Облікова політика ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» розроблена відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», а також на основі Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, інших нормативно-правових актів та внутрішніх регламентів підприємства.

Облікова політика підприємства враховує специфіку обліку нерухомості, оренди та інвестиційної діяльності відповідно до міжнародних стандартів, зокрема МСБО 16, МСБО 40 та МСФЗ 16 [27].

Під час переходу на МСФЗ та застосування МСБО 16, основні засоби відображаються за первісною вартістю, з якої віднімається накопичена амортизація і можливі втрати від зменшення корисності. Підприємство встановлює вартісний критерій для визнання об'єкта основним засобом: актив визнається основним засобом, якщо його вартість перевищує 20 000 грн і строк використання становить понад один рік. Для нерухомості цей поріг встановлено на рівні 30 000 грн.

Амортизація основних засобів нараховується за прямолінійним методом на основі таких очікуваних строків корисної експлуатації:

Таблиця 2.12 – Амортизація основних засобів ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»

Група основних засобів	Строк корисної експлуатації
Землі	не амортизуються
Будинки та споруди	20-60 років
Обладнання	3-10 років
Транспортні засоби	5-8 років
Інші основні засоби	3-8 років

Джерело: узагальнено авторами на основі [55]

Терміни і методи нарахування амортизації переглядаються на кінець кожного фінансового року. Витрати, понесені після введення основних засобів в експлуатацію, наприклад, поточний ремонт, технічне обслуговування та

капітальний ремонт як правило, відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) в періоді, коли вони були понесені.

Підприємство орендує нерухомість для подальшої суборенди або управління. Операції оренди, в яких ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» виступає як орендодавець, визнаються в обліку відповідно до вимог МСФЗ 16. Для довгострокових договорів оренди компанія відображає актив у вигляді право на користування активом та відповідне зобов'язання.

Зазначено, що згідно МСБО 40 підприємство використовує модель справедливої вартості для обліку інвестиційної нерухомості, яка тримається для отримання орендних платежів або збільшення капіталу. Переоцінка інвестиційної нерухомості проводиться щорічно, на основі оцінок незалежних експертів. Якщо вартість активу збільшується, різниця відображається у складі прибутків за звітний період.

Згідно МСБО 23 відомо, що якщо підприємство будує новий об'єкт нерухомості для подальшої експлуатації або продажу, то відсотки по позиках, залучених для фінансування будівництва, капіталізуються в собівартість будівництва [28].

Запаси обліковуються за найменшою з двох оцінок: за собівартістю або чистою вартістю реалізації. Вибуття запасів оцінюється за методом FIFO (першими за часом надходження). На дату складання річної звітності Компанія проводить перевірку запасів на відповідність критеріям ліквідності. Діючий інвентаризаційний комітет визначає перелік та обсяги запасів, які частково або повністю втратили свою первісну якість, не можуть бути продані, або морально застаріли та тривалий час не використовуються в господарській діяльності.

Резерв на зменшення корисності запасів нараховується у відсотках до балансової вартості таких запасів, виходячи з терміну їх обліку на балансі [14]:

- 30% у разі обліку на балансі товарів більше 1 року, але менше 2-х років;
- 60% у разі обліку на балансі товарів більше 2-х років, але менше 3-х років;
- 100% у разі обліку на балансі товарів більше 3-х років.

На запаси, що обліковуються на балансі Компанії менше року, та індивідуально визначені запаси більш тривалого зберігання резерв не нараховується.

В цілому облікова політика ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» є якісною та продуманою, проте неповною. При її доповненні компанії необхідно включити в облікову політику правила формування резервів на винагороди працівникам, що може допомогти забезпечити фінансову стабільність підприємства та розглянути нові технології для автоматизації облікових процесів, що може зменшити ймовірність помилок і спростити звітність.

У сфері оренди нерухомого майна особливе значення мають документи, пов'язані з укладанням договорів оренди, актами виконаних робіт (надання послуг) та реєстрацією податкових накладних для відображення ПДВ.

Графік документообігу (Додаток Г) повинен враховувати періодичність нарахування орендних платежів, реєстрацію актів виконаних робіт і вчасне подання звітності з ПДВ [41].

Документообіг – це рух службових документів на підприємстві з моменту їх створення або одержання до завершення виконання або відправлення.

Розглянемо за допомогою рис. 2.2 документообіг податку на додану вартість ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»:

Рисунок 2.2 – Схема документообігу з обліку податку на додану вартість ТОВ «КРЕДО-БОРИСПІЛЬ».

Джерело: розроблено авторами на основі [55]

Ця схема відображає ключові етапи документообігу з обліку ПДВ на підприємстві, що включає отримання та облік податкових накладних, подання декларацій і сплату податку до бюджету. Правильне дотримання цих етапів допомагає підприємству уникнути податкових порушень і оптимізувати податкові зобов'язання.

Загалом станом на 2024 рік підприємство активно використовує систему IT-Enterprise для електронного документообігу та діловодства. IT-Enterprise є не лише системою управління корпоративною інформацією (ECM), а й комплексним рішенням, яке включає ERP, MRPII, MES, APS, EAM і SCM. Ця система дозволяє не тільки вести облік та обробку документів, а й управляти бізнес-процесами підприємства через документи як об'єкти системи. Система зменшує ймовірність помилок користувачів у процесі прийняття рішень, оскільки автоматично забезпечує точне виконання всіх завдань відповідно до затверджених регламентів [35,61].

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Організація та етапи внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом за податками і платежами

Аудит розрахунків з бюджетом являє собою незалежну перевірку, спрямовану на оцінку правильності та повноти нарахування податків, своєчасності їх сплати, а також стану бухгалтерського та податкового обліку. Цей процес включає підтвердження достовірності податкової звітності і фінансових аспектів бухгалтерських звітів, контроль за дотриманням податкової політики та дисципліни, а також аналіз податкових ризиків і виявлення можливостей для зниження податкового тиску на бізнес.

Процес аудиту розрахунків з бюджетом за податками і платежами слід розглядати як перевірку бухгалтерського обліку податкових операцій, показників податкової та фінансової звітності, а також дотримання облікової політики підприємства. Мета цього процесу полягає в тому, щоб аудитор висловив незалежну, об'єктивну та обґрунтовану думку про те, що звітність у всіх суттєвих аспектах є достовірною та відповідає вимогам податкового законодавства України [7].

Як комплексно, так і за окремими пунктами під час аудиту оподаткування підприємств можуть бути вирішені такі завдання:

- Контроль правильності постановки на облік юридичних осіб та їхніх відокремлених підрозділів у податкових органах;
- Перевірка дотримання клієнтом вимог податкового законодавства;
- Оцінка коректності визначення об'єкта оподаткування;
- Перевірка бази оподаткування, яку застосовує підприємство;

- Підтвердження правильності визначення переліку податків, обов'язкових платежів, застосованих податкових ставок і пільг з урахуванням структури компанії, видів діяльності та взаємовідносин із контрагентами;
- Перевірка якості ведення податкового та фінансового обліку, їх відповідність, а також підтвердження облікових даних первинними документами;
- Перевірка правильності обчислення податків;
- Підтвердження коректного віднесення податкових розрахунків до відповідного податкового періоду.

На сьогоднішній день нормативна база, що регулює проведення податкового аудиту в Україні, дійсно охоплює ряд міжнародних стандартів та внутрішніх норм. Зокрема, до основних елементів належать [29]:

- Міжнародний стандарт контролю якості (МСКЯ 1): регулює якість виконання аудиторських завдань, включаючи податковий аудит [29];
- Міжнародні стандарти аудиту (МСА): серед яких важливими є МСА 200–720, що охоплюють перевірки податкових розрахунків в рамках класичного аудиту фінансової звітності [30];
- Спеціальні стандарти: МСА 800, МСА 805, і МСА 810, які застосовуються для аудиту спеціального призначення, включаючи перевірку податкової звітності [30];
- Міжнародні стандарти завдань з огляду (2400, 2410) використовуються під час огляду податкової звітності [30];
- Міжнародні стандарти завдань з надання впевненості (3000–3699) включають перевірки прогнозних показників та звітів щодо майбутніх податкових платежів [30];
- Стандарти супутніх послуг (4000–4699) застосовуються для проведення погоджених процедур аудиту податкової інформації [30].
- Внутрішньо-фірмові стандарти аудиторських компаній.

Зупинимось детальніше на етапах аудиту розрахунків з бюджетом за податками і платежами (табл. 3.1)

Таблиця 3.1 – Етапи аудиту оподаткування підприємств та їх опис

Етап	Опис
Попередня оцінка системи оподаткування	Аудитор проводить загальний аналіз податкової системи підприємства, вивчає господарські операції та виявляє об'єкти оподаткування. Оцінюється правомірність податкових пільг, відповідність порядку оподаткування законодавству, а також документообіг і функції відповідальних осіб. Важливим завданням аудитора на цьому етапі є оцінка елементів системи внутрішнього контролю підприємства за податковими розрахунками
Планування аудиту	Аудитор розробляє детальний план та програму аудиту, визначаючи ключові ризики та напрями перевірки. Обговорюються організаційні аспекти з керівництвом підприємства, узгоджуються терміни складання звіту. Планування базується на основі положень МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» та принципах цілісності та ефективності.
Перевірка податкових розрахунків	На цьому етапі відбувається перевірка правильності нарахування і сплати податків. Аудитор аналізує документообіг, оцінює записи бухгалтерського обліку та податкової звітності відповідно до міжнародних стандартів (викладеними у МСА 500 «Аудиторські докази»). Увага приділяється дотриманню податкового законодавства.
Узагальнення результатів перевірки	Завершальний етап, на якому складається аудиторський звіт, що підсумовує результати перевірки. Аудитор також розробляє рекомендації для клієнта щодо оподаткування та повідомляє про потенційні податкові ризики, що можуть виникнути через прогалини в законодавстві.

Джерело: узагальнено авторами на основі [11;30]

При здійсненні аудиту розрахунків з бюджетом за податками і платежами об'єктами перевірки стають такі бухгалтерські рахунки:

- 64 «Розрахунки за податками й платежами»;
- 17 «Відстрочені податкові активи»;
- 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»;
- 79 «Фінансові результати»;
- 98 «Податок на прибуток».

Аудит розрахунків з бюджетом за податками та платежами може проводитися як у межах стандартного аудиту фінансової звітності, так і в рамках аудиту спеціального призначення чи інших завдань.

У певних випадках аудитори виконують податковий Due Diligence (дослівно «належна перевірка»), що є комплексом аналітичних і оперативних заходів для перевірки законності та комерційної доцільності запланованих угод купівлі-продажу, інвестиційних проєктів чи злиттів [54].

Замовниками аудиту можуть бути різні групи підприємств, зокрема:

- Великі компанії зі складною організаційною структурою, що мають окремі підрозділи, які виступають платниками податків; підприємства, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю і мають складні податкові розрахунки;
- Підприємства, для яких проведення загального аудиту є обов'язковим;
- Суб'єкти господарювання, які готуються до перевірки податковими органами з метою мінімізації податкових ризиків; підприємства, де відбулася зміна головного бухгалтера чи керівника, а також інші суб'єкти господарювання.

Загалом, податковий аудит є важливим для всіх підприємств і установ, які здійснюють відрахування до бюджету та позабюджетних фондів.

Таблиця 3.2 – Організація процесу здійснення процедур аудиторської перевірки

Перелік податків	Організація процесу здійснення процедур аудиторської перевірки
Податок на прибуток	Метою аудиторської перевірки податку на прибуток є надання аудитором висновку про те, чи відповідає інформація, наведена в декларації з податку на прибуток підприємства, вимогам чинного податкового законодавства стосовно визнання, оцінки та класифікації доходів, витрат і нарахованого податку на прибуток. Аудиторські процедури можна умовно поділити на кілька основних напрямів: аналіз підприємства як платника податку на прибуток; дослідження облікової політики підприємства для складання фінансової звітності та декларації з податку на прибуток; вивчення складу доходів, отриманих підприємством протягом звітного періоду та аналіз витрат підприємства за цей період.
Податок на додану вартість	Метою аудиту розрахунків з ПДВ є оцінка аудитором відповідності цих розрахунків нормативним вимогам щодо їх нарахування та сплати до Державного бюджету України. Основним завданням аудиту є перевірка повноти нарахування та сплати податку, а також достовірності відображення цих показників у звітності. У процесі перевірки вирішуються такі ключові питання: чи є підприємство платником ПДВ, що підтверджується наявністю Свідоцтва платника ПДВ; правильність обліку податкового кредиту з ПДВ; завершеність відображення операцій з ПДВ в обліку; підтвердження права власності на основні засоби, нематеріальні активи та товарно-матеріальні цінності, щодо яких нараховується ПДВ.

Продовження табл. 3.2

Перелік податків	Організація процесу здійснення процедур аудиторської перевірки
Податок на доходи фізичних осіб	Предметом аудиту податку на доходи фізичних осіб є податковий розрахунок сум доходу, що нараховані (сплачені) на користь платників податків, а також суми податку, утриманого з них (форма № 1ДФ). Об'єктом аудиту виступає суб'єкт господарювання – юридична особа, яка виконує функції податкового агента. Спочатку необхідно визначити джерела та носії даних, після чого відбираються документи для тестування. Далі проводиться перевірка документів на їх доказову та юридичну силу, а також порівняння даних цих документів з даними загальноправового та адміністративного характеру. Наступним кроком є порівняння даних реєстрів бухгалтерського обліку з інформацією бухгалтерських документів. Потім тестується кореспонденція бухгалтерського обліку на відповідність концептуальній основі бухгалтерського обліку. Окрім цього, потрібно перевірити відповідність даних бухгалтерського обліку даним форми № 1ДФ.
Акцизний податок	Мета аудиту акцизного податку полягає у формуванні незалежної думки аудитора про достовірність інформації щодо акцизного податку в документах бухгалтерського обліку, фінансовій та податковій звітності, а також у відповідності її подання й розкриття чинним законодавчим та нормативним вимогам, включаючи внутрішні нормативні документи (внутрішні положення) суб'єктів господарювання. При здійсненні аудиту об'єктів перевірки важливо звернути увагу на специфіку їх оподаткування як для виробників, так і для імпортерів, в залежності від типу транспортних засобів, цілей їх використання та джерел фінансування їх придбання.

Джерело: узагальнено авторами на основі [17]

За підсумками податкового аудиту аудитор готує два документи:

- Аудиторський звіт, в якому висловлює свою думку щодо повноти та правильності нарахування, сплати та відображення в бухгалтерській та податковій звітності платежів до бюджету і позабюджетних фондів, а також правильності застосування податкових пільг та дотримання чинного податкового законодавства України підприємством;
- Лист до керівництва підприємства, де аудитор детально викладає результати перевірки та надає рекомендації щодо усунення податкових порушень і їх наслідків, покращення системи оподаткування, оптимізації податкового навантаження та вдосконалення обліку податкових розрахунків.

3.2. Організація аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»

Аудит розрахунків з бюджетом на ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ», що здійснює діяльність за КВЕД 68.20, є необхідною процедурою для забезпечення відповідності податкових зобов'язань чинному законодавству. Впровадження ефективної системи контролю за розрахунками з бюджетом дозволяє підприємству мінімізувати податкові ризики та уникнути можливих штрафних санкцій. На підставі результатів аудиту підприємству можуть бути надані рекомендації щодо покращення ведення податкового обліку, що сприятиме його більш ефективній діяльності.

Розглянемо детальніше проблему особливостей застосування аудиторських процедур щодо орендних операцій [7].

Методика проведення аудиту орендних операцій значною мірою визначається завданнями, які аудитор планує вирішити під час здійснення контролю. Завдання, що ставить аудитор при перевірці орендних операцій, як для орендаря, так і для орендодавця, можуть бути наступними:

В орендаря:

- Вивчення умов приймання об'єктів в оренду;
- Встановлення порядку оплати за прийняті в оренду об'єкти;
- Вивчення порядку відображення у бухгалтерському обліку одержаних об'єктів;
- Виявлення порядку відображення різниці між сумою мінімальних орендних платежів та вартістю об'єкта;
- Встановлення порядку визначення орендарем суми фінансових витрат та її розподілу між відповідними звітними періодами;
- Визначення порядку віднесення витрат орендаря на поліпшення об'єкта фінансової оренди;
- Вивчення порядку відображення витрат від зменшення корисності об'єктів фінансової оренди;

- Встановлення порядку нарахування амортизації на об'єкти фінансової оренди;

В орендодавця:

- Вивчення правильності відображення в обліку наданих у фінансову оренду об'єктів;

- Визначення правильності віднесення різниці між сумою мінімальних орендних платежів і негарантованої ліквідаційної вартості об'єкта фінансової оренди;

- Вивчення правильності розподілу фінансового доходу між звітними періодами;

- Розгляд порядку відображення дебіторської заборгованості орендаря, якщо орендодавцем є виробник фінансової оренди;

- Вивчення порядку відображення різниці між сумою мінімальних орендних платежів і негарантованої ліквідаційної вартості об'єкта фінансової оренди та теперішньою вартістю вказаної суми;

- Виявлення правильності нарахування амортизації;

Зважаючи, що досліджуване ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» виступає орендодавцем в орендних операціях і даний вид діяльності є основною то під час проведення аудиту орендних операцій доцільно проводити аудит податків та обов'язкових платежів [55].

На рис. 3.1 виокремимо завдання аудитора в процесі розрахунків за податками і зборами.

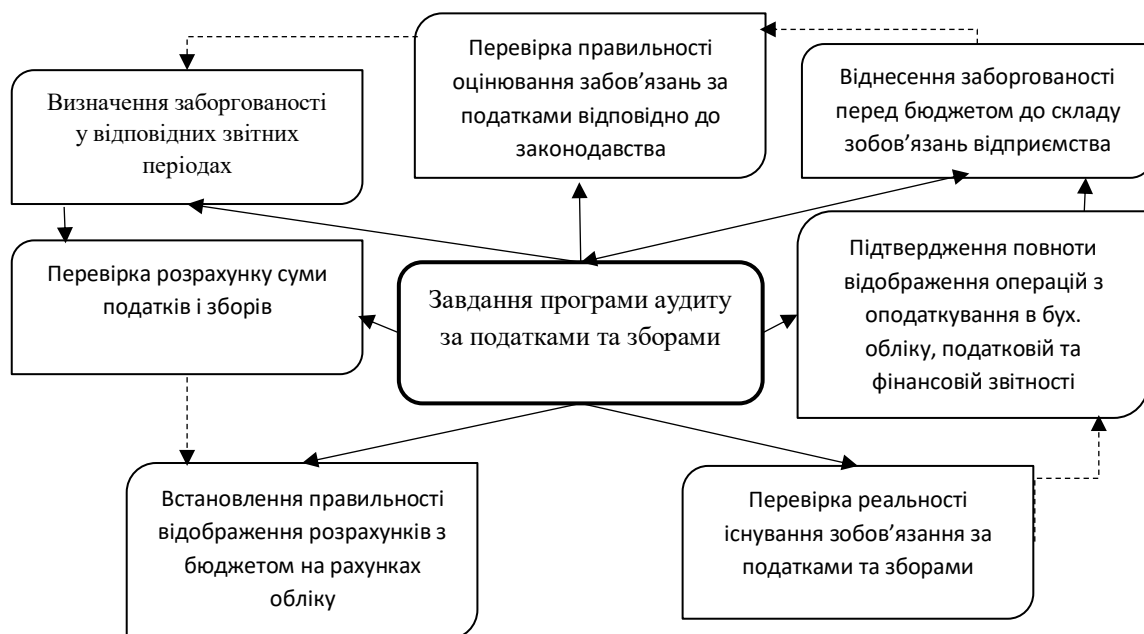

Рисунок 3.1 – Узагальнення завдань аудитора в процесі розрахунків за податками і зборами.

Джерело: розроблено авторами на основі [38]

Під час перевірки правильності оцінювання зобов'язань аудитор має перевірити точність і достовірність цих зобов'язань, які повинні бути відображені у Балансі підприємства.

На етапі підтвердження повноти відображення податкових операцій аудитор повинен переконатися, що всі господарські операції, пов'язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів, коректно відображені в обліку, з урахуванням вимог щодо визначення порядку та дати визнання заборгованості перед бюджетом.

Етап віднесення податкової заборгованості до складу зобов'язань підприємства характеризує відповідність до податкових норм, інформації про податки й збори – все це має бути відображено у складі зобов'язань підприємства. Аудитор повинен перевірити правильність відображення заборгованості в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, зокрема у Балансі.

Перевірка правильності оцінки зобов'язань за податками і зборами згідно з вимогами податкового законодавства є найскладнішим і найважливішим завданням. Поточна заборгованість, зокрема податки і збори, оцінюється за сумою

погашення. Аудитор має приділити особливу увагу специфіці податкового обліку, включаючи облік тимчасових податкових різниць, які відображають суми, що нараховані або вирахувані в поточному періоді, але стосуються минулих періодів.

На етапі визначення заборгованості у відповідних звітних періодах аудитор повинен перевірити правильність дати та порядку здійснення господарських операцій, які призводять до виникнення зобов'язань перед бюджетом, а також відповідність відображення цих зобов'язань у податковій та фінансовій звітності у правильних звітних періодах.

Перевірка правильності розрахунку сум податків і зборів характеризується тим, що аудитор повинен оцінити обґрунтованість використання відповідних податкових ставок та перевірити арифметичну точність розрахунку сум обов'язкових платежів до бюджету.

Завдання оцінки правильності відображення розрахунків з бюджетом на бухгалтерських рахунках та у фінансовій звітності передбачає аудит податкової заборгованості на рахунках та її відображення в бухгалтерській і податковій звітності відповідно до чинних нормативних документів.

Варто зауважити, що після визначення завдань аудиторської програми необхідно встановити об'єкти аудиту. При проведенні аудиту податків і обов'язкових платежів до бюджету, об'єктами перевірки виступають такі бухгалтерські рахунки: 631 «Розрахунки за податками і зборами розпорядників бюджетних коштів», який поділяється на субрахунки: 6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами», 6312 «Інші розрахунки з бюджетом», 6313 «Розрахунки із загальнообов'язкового державного соціального страхування».

Перелік рахунків може варіюватися залежно від виду діяльності чи організаційно-правової форми підприємства, оскільки субрахунки відкриваються відповідно до потреб організації. Тому аудитору слід ознайомитися з робочим планом рахунків підприємства, що перевіряється, і оцінити правильність обліку на відповідних рахунках.

Отже, аудит на ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» проходить через стандартні етапи, під час яких аудитор планує процес відповідно до мети перевірки та визначає

основні завдання, проводить безпосередню перевірку об'єктів та орендних операцій, а також формує висновок за результатами аудиту.

У ході проведеної перевірки достовірності в обліку розрахунків з бюджетом ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» аудиторами не було виявлено порушень між даними обліку та відображеними у фінансовій звітності, правильності відображення нарахування та утримання податків (Додаток Б).

3.3. Напрями вдосконалення обліково-аналітичних процедур розрахунків з бюджетом

Вдосконалення обліково-аналітичних процедур розрахунків з бюджетом є важливою умовою ефективного управління фінансовими потоками підприємства та забезпечення своєчасної і точної звітності. Основний напрям вдосконалення на нашу думку це автоматизація облікових процесів, що включає впровадження сучасних програмних комплексів, таких як ERP-системи, що дозволяє скоротити кількість помилок при веденні податкового обліку та прискорити обробку даних.

Україна поступово наближається до членства в Європейському Союзі, тому впровадження міжнародних стандартів електронного аудиту, таких як Standard Audit File for Tax (SAF-T), стає не тільки необхідним, але й надає стратегічну перевагу як для держави, так і для окремих компаній. У міжнародній практиці структура та зміст файлу SAF-T (рис. 3.2) дозволяють податковим органам отримувати всю необхідну інформацію для ефективного проведення перевірок, проводити аналітичні процедури в повному обсязі та зменшувати кількість додаткових запитів щодо документів [21;61].

Серед європейських країн першою впровадила податковий аудиторський файл Португалія (SAF-T (PT)). Цей процес відбувався поступово: у 2008 році файл використовувався на добровільній основі для великих платників податків, а з 2010 року став обов'язковим для всіх компаній, що ведуть електронний облік.

Наприклад, у Німеччині податковий аудиторський файл відомий під назвою E-Bilanz, запроваджений у 2011 році, а для аналізу інформації використовується програмне забезпечення IDEA.

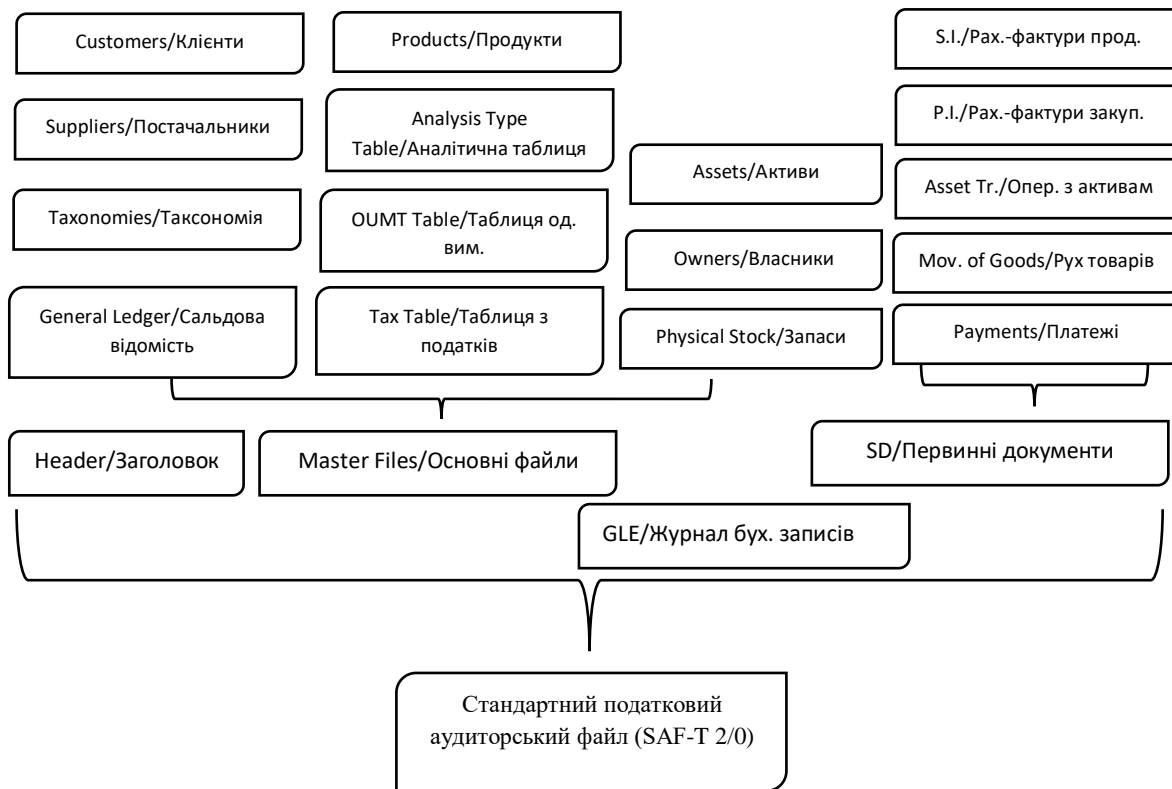

Рисунок 3.2 – Структура та зміст інформації SAF-T

Джерело: розроблено авторами на основі [61]

Електронний аудит на основі податкового аудиторського файлу (SAF-T) проходить кілька етапів. Спершу платник податків формує дані у форматі SAF-T на вимогу фіскального органу та передає їх, використовуючи спеціальні алгоритми шифрування для забезпечення конфіденційності. Потім аудитор завантажує ці дані з захищеного сервера та аналізує їх за допомогою спеціального програмного забезпечення. Після завершення перевірок платник отримує протокол аудиту з висновками. Ця процедура е-аудиту сприяє більш прогресивним і цивілізованим відносинам між платниками податків та фіскальними органами.

На цей час в Україні впровадження SAF-T відбувається поступово, і першими, хто почне готувати SAF-T-файли, стануть великі платники податків.

Необхідними передумовами для впровадження процедури е-аудиту для великих платників податків є :

– Встановлення п.85.2 ст. 85 Податкового кодексу України (далі-Кодекс) обов'язку надання великими платниками податків на запит органу контролю в електронній формі передбачених документів;

– Затвердження наказом Міністерства фінансів України від 15 вересня 2020 року N 561 «Про затвердження Змін до Порядку надання документів великого платника податків в електронній формі при проведенні документальної перевірки» (далі наказ № 561) загальних вимог до надання електронних документів, формату та порядку надання електронних документів.

Електронний аудит платників податків ґрунтується на інформації, наданій платниками у формі стандартного аудиторського файлу (SAF-T).

SAF-T – це стандартизований формат, що дозволяє платникам податків надавати бухгалтерську та фінансову інформацію в електронному вигляді до податкових органів.

На основі результатів автоматизованої обробки цього файлу проводитиметься податкова перевірка.

Для платників податків підготовка та подання стандартного аудиторського файлу (SAF-T) сприятиме підвищенню достовірності бухгалтерського та податкового обліку, пришвидшить заповнення податкової звітності та допоможе забезпечити вищий рівень добровільного дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за яким здійснюють органи контролю.

Для податкових органів нові електронні сервіси забезпечать суттєве підвищення ефективності проведення до перевіркової та контрольної роботи: покращать якість і результативність податкового контролю завдяки автоматичному аналізу і тестуванню показників податкової та фінансової звітності, виявленню розбіжностей і ризиків, а також зменшенню впливу «людського» фактору під час процедур контролю [13].

Зауважимо, що на сьогоднішній день терміни «аудит податків» та «податковий аудит» не мають законодавчого визначення, на відміну від термінів

«аудит фінансової звітності» та «екологічний аудит». Також немає чіткого визначення поняття електронного аудиту платників податків. В одних наукових джерелах електронний аудит розглядається як перевірка бухгалтерських операцій, що виконуються в електронному середовищі з використанням комп'ютеризованих інструментів та аналітичних, оціночних і тестових методів аудиту. В інших публікаціях «електронний аудит» трактують як застосування інформаційних технологій аудитором під час перевірки інформації, сформованої в комп'ютерній інформаційній системі клієнта, з урахуванням ризиків, пов'язаних із цим середовищем тощо [37].

Зараз в Україні потенціал для формування податкового аудиторського файлу мають програмні продукти, які забезпечують комплексне відображення активів підприємства та джерел їх утворення, а також змін у складі та структурі цих активів. Зокрема, інформаційні масиви в таких бухгалтерських програмах, як «ІТ-Enterprise», «Облік SaaS», «Softpro», «Система ІС-ПРО», ПК «Універсал», «SAP», АРМ «Базис», Microsoft Dynamics AX, «Дельфін», «Галактика» та «Парус», є достатніми для формування SAF-T. Популярна серед українських бухгалтерів програма «1С:Підприємство» також має можливості для створення податкового аудиторського файлу. Проте виробник програмного забезпечення 1С і його українське представництво потрапили до списку компаній країни-агресора, щодо яких введені санкції, що призводить до обмеження її використання в Україні.

Розробимо таблицю у розрізі порівняння початку функціонування електронного аудиту в Україні та Німеччині.

Таблиця 3.3 – Порівняння початку запровадження електронного аудиту в Україні та Німеччині

Аспект	Німеччина	Україна
Правова база	Розвинута система законодавства, що регулює електронний аудит	Законодавчі ініціативи на стадії розвитку, реалізація ускладнена
Технологічна інфраструктура	Високий рівень технологічної інфраструктури, сучасні програмні засоби	Обмежена інфраструктура, поступове впровадження електронних систем
Прозорість та довіра	Високий рівень довіри суспільства, регулярні звіти, відкриті дані	Низький рівень довіри, потреба в підвищенні прозорості
Навчання та підготовка	Розвинута система професійної підготовки фахівців у сфері аудиту	Потреба в оновленні навчальних програм, розвиток підготовки спеціалістів
Приклади впровадження	Використання електронних систем для моніторингу державних витрат	Експерименти з електронним аудитом на окремих проектах, ініціативи як «Prozorro»

Джерело: узагальнено авторами на основі [61]

Порівняння Німеччини та України дозволяє зробити висновок, що Німеччина має більш розвинену систему, тоді як Україна лише починає шлях до впровадження електронного аудиту. Зусилля щодо покращення технологічної інфраструктури, правової бази та підвищення довіри суспільства є критично важливими для успішного впровадження електронного аудиту в Україні.

ВИСНОВКИ

Дипломна робота була присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту розрахунків з бюджетом, а також розробці рекомендацій, спрямованих на вдосконалення розрахунків з бюджетом у ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» та висвітлення податкової модернізації сучасного стану України на прикладі провідних країн Європи.

У процесі написання дипломної роботи були вирішені такі завдання:

- Досліджено сутність і поняття розрахунків з бюджетом;
- Вивчено нормативно-правове регулювання обліку розрахунків з бюджетом;
- Розглянуто методологічні основи бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з бюджетом;
- Надано коротку характеристику діяльності ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»;
- Досліджено особливості бухгалтерського обліку розрахунків з бюджетом у ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»;
- Проведено аналіз розрахунків з бюджетом у ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»;
- Проведено макроекономічний аналіз розрахунків з бюджетом в Україні та Харківській області;
- Досліджено особливості справляння аудиту розрахунків з бюджетом та питання є-аудиту в Україні;
- Розроблено рекомендації щодо вдосконалення обліку розрахунків з бюджетом сучасного стану України.

Дослідження, проведене в першому розділі дипломної, дозволило зробити висновок, що організація обліку з метою формування повних і коректних даних щодо діяльності та майнового стану економічного суб'єкта є особливо актуальним питанням. Це необхідно також для контролю за виконанням вимог нормативно-правових актів та раціональним використанням різних видів ресурсів. Аналіз

розрахунків з податків і зборів є невід'ємною частиною системи планування та прогнозування податкових потоків. Він дозволяє економічному суб'єкту отримати повний обсяг інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації податкових платежів і фінансово-господарської діяльності в цілому.

Дослідження в дипломній роботі проводилося на прикладі підприємства ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ», основним видом діяльності якого є надання послуг у сфері оренди та управління власною або орендованою нерухомістю (КВЕД 68.20) в Україні. Дослідження питання розрахунків з бюджетом на прикладі діяльності підприємства, що займається орендою та управлінням власною або орендованою нерухомістю є особливо актуальним через специфіку податкових зобов'язань у цьому секторі. Основними аспектами є облік податку на нерухомість, ПДВ та податку на прибуток, які формують значну частину фінансових розрахунків з бюджетом. Аналіз таких розрахунків дозволяє підприємству оптимізувати податкові платежі, дотримуватися вимог законодавства та ефективно управляти фінансовими ресурсами для забезпечення стабільної діяльності на ринку нерухомості.

У другому розділі дипломної роботи зроблено висновок, що в сучасних умовах ефективного функціонування підприємства потребує сучасних шляхів оптимізації організації податкових розрахунків з бюджетом, тож доцільно: впроваджувати автоматизовані системи обліку та звітності, використовувати податкове планування для мінімізації ризиків, регулярно проводити аудит податкових зобов'язань для виявлення можливих помилок та недоліків, а також застосовувати сучасні методи податкової оптимізації, які відповідають вимогам законодавства та сприяють зменшенню податкового навантаження без порушення правових норм.

У третьому розділі дипломної роботи, присвяченій аудиту розрахунків з бюджетом, зроблено низку важливих висновків. По-перше, проаналізовано ефективність поточних методів контролю, виявлено їхні недоліки та обґрунтовано необхідність їхнього вдосконалення. Важливо зазначити, що сучасні підходи до

аудиту мають бути адаптованими до динамічного середовища, в якому функціонують бюджетні установи.

Крім того, в розділі розглянуто питання е-аудиту, яке набуває все більшого практичного значення. Використання електронних систем аудиту дозволяє підвищити прозорість фінансових операцій і зміцнити довіру до фінансової звітності. Е-аудит сприяє автоматизації процесів перевірки, що, в свою чергу, зменшує ризик людських помилок і підвищує оперативність отримання результатів.

Впровадження електронних систем аудиту не лише оптимізує витрати часу, але й забезпечує своєчасну реакцію на виявлені порушення, що є критично важливим для ефективного управління бюджетними коштами. Завдяки таким інноваціям, аудиторські перевірки стають більш систематичними, а їх результати – наочними та зрозумілими для всіх зацікавлених сторін.

Дана робота має практичне значення, оскільки всі розроблені в роботі рекомендації, висновки та пропозиції можна використовувати в ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» для вдосконалення обліку розрахунків з бюджетом щодо податків і зборів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альфред Гольдшмідт, Аліна Соловійова. Облік податку на прибуток: теорія і практика. / К : Видавництво «Професіонал», 2022. 256 с.
2. Беляєва Л.І., Солдатенко І.О. Облік і аудит податку на прибуток підприємств. / К : Видавництво «Центр учбової літератури», 2023. 312 с.
3. Білан О. М. Проблеми податкового регулювання в Україні / О. М. Білан. / К : Видавництво «КНЕУ», 2016. 254 с.
4. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / М.Т. Білуха. / К : 2000. 690 с.
5. Буфан В. Напрями удосконалення та оптимізації обліку розрахунків за податками та платежами в умова надзвичайного стану: *Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Бухгалтерський облік, аналіз, контроль і оподаткування: стан, проблеми та перспективи розвитку» 2022.* 128-130 с.
6. Бухгалтерський облік. навч. посіб. / І. А. Косата, Т. В. Розіт та ін., за ред. В. М. Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 6 с.
7. Василик О.О. Облік, аналіз і аудит розрахунків з бюджетом: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / О.О. Василик. / Київ. нац. екон. ун-т. /К: 2002. 20 с.
8. Гладченко Т. В. «Особливості обліку доходів від оренди в умовах переходу на МСФЗ» / *Журнал «Облік і фінанси», 2023.* 15 с.
9. Глушач Ю.С. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навчально-методичний посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 131 с.
10. Глушач Ю.С., Сайко О.С. Зміни в системі оподаткування ФОП у воєнний час та відновлення повноцінного її механізму в післявоєнний період. / № 12(18) *Актуальні питання у сучасній науці.* 2023. 56 с.
11. Даценко Г. В., Чолій Л. О. Аудит оподаткування : опорний конспект лекцій. Електронні дані. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ

ВТЕІ КНТЕУ, 2019. URL: http://10.0.2.150/docs/2019/170_2019/Audyt_opodatkuвання.pdf (дата звернення: 01.10.2024).

12. Державна податкова служба // Електронний кабінет. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/> (дата звернення 01.10.2024)

13. ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю // URL: <https://dbn.com.ua/> (дата звернення 01.10.2024)

14. Дудченко О. В. «Бухгалтерський облік в Україні: Підручник». / К : Знання, 2022. 65 с.

15. Єпіфанов А.О. Податкові системи зарубіжних країн: Підручник / А.О. Єпіфанов, І.І. Тараненко. / К : Знання, 2010. 384 с.

16. Іванова, Н. В. Бухгалтерський облік ПДВ: теорія та практика. / К : Видавництво «Книга», 2022. 372 с.

17. Коваленко І. В. «Бухгалтерський облік і аудит: теорія і практика». / К : ПАІС, 2020. 17 с.

18. Когут М. Г. Характерні особливості непрямих податків. Аналіз їх переваг та недоліків. *Закарпатські правові читання*. Матеріали X Міжнародної науково-правової конференції (19-21 квітня 2018 року, Ужгород) / за заг. ред. О.Я. Рогача, Я.В., Лазура. Ужгород. 2019. 150-152 с.

19. Козловська Т. Податки та податкове законодавство в Україні: навчальний посібник. / Х: Видавництво «Фактор», 2023. 210 с.

20. Кравченко О.В., Пуговкіна Ю.А. Вітчизняна практика та закордонний досвід справляння податку на доходи фізичних осіб. *Вісник Сумського державного університету*. Серія: Економіка, № 2 / 2023. 32–37 с.

21. Курган Н.В. Обґрунтування вибору ERP-рішення для цифровізації обліку, аналізу та управління на підприємстві України / Н.В. Курган // *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. №17/2020. С. 238–249. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216359/216454> (дата звернення: 01.10.2024).

22. Лозовий О. В. «Фінансовий облік: навчальний посібник». / К : Алерта, 2021. 57 с.
23. Майорова Т. В. Місцеві податки та їх вплив на економічний розвиток регіонів / Т. В. Майорова. – Київ: Логос, 2017. 215 с.
24. Малишкін О.І. Аудит податків: конструкція на майбутнє. *Економіка: реалії часу*. № 1 (17). 2020. 208-213 с.
25. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. / URL : <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0635201-13> (дата звернення 01.10. 2024).
26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності. / URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення 01.10. 2024).
27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» : затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text; (дата звернення 01.10. 2024).
28. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 23 «Витрати за позиками». / URL : https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2023_ukr_2022_.pdf (дата звернення : 01.10.2024).
29. Міжнародний стандарт контролю якості (МСКЯ 1) / URL : <https://www.ifac.org/publications-resources/quality-control> (дата звернення : 01.10.2024).
30. Міжнародні стандарти аудиту (МСА) / URL : <https://www.ifac.org/IAASB> (дата звернення : 01.10.2024).
31. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) / Офіц. веб-сайт. URL : <https://www.ifrs.org> (дата звернення: 01.10.2024).
32. Новосельська Л.І. *Методичні аспекти організації податкового обліку*. Науковий вісник НЛТУ України. Вип. 24.11. 2018. 274–280 с.

33. Нормативно-правова база // Урядовий портал. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list> (дата звернення: 01.10.2024).

34. Овчіннікова О.О. Відмінності обліку та звітності оренди за МСБО 17 та за П(С)БО 14 «Оренда». / URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer38/458.pdf> (дата звернення: 01.10.2024).

35. Платформа для обліку та звітності IT-Enterprise / URL: <https://www.it-enterprise.com> (дата звернення: 01.10.2024).

36. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст. 112 / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

37. Пономарьова Т. В., Сайко О. С. Податкове регулювання розвитку мультимодальних перевезень. *Бізнес Інформ*. 2022. №1. 211–216 с.

38. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII (Редакція станом на 2018, № 9, ст. 50) // База даних «Законодавство України» / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

39. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 1999, № 40, ст. 365) // База даних «Законодавство України» / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

40. Про доходи держбюджету України // Фінансовий портал «Мінфін». URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2023/> (дата звернення: 01.10.2024).

41. Про електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 01.10.2024).

42. Про засади державної антикорупційної політики в Україні на 2014-2017 роки: Закон України від 1.07.2014 № 1555-VII (Редакція станом на 2014, № 34, ст. 1173) // База даних «Законодавство України» / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

43. Про затвердження Змін до Порядку надання документів великого платника податків в електронній формі при проведенні документальної перевірки: Наказ Міністерства фінансів України від 15.09.2020 № 561 // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-20> (дата звернення: 01.10.2024).

44. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.2000 № 291 // База даних «Законодавство України». URL: <https://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 01.10.2024).

45. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

46. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 // База даних «Законодавство України». URL: <http://buhgalter911> (дата звернення: 01.10.2024).

47. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353 // База даних «Законодавство України». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

48. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

49. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за виробництвом та обігом акцизних товарів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 483 // База даних «Законодавство України» / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npasearch> (дата звернення: 01.10.2024).

50. Про Конституцію України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (Редакція станом на 1996, № 30, ст. 141) // База даних «Законодавство України» / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.10.2024).

51. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік: навчально-методичний посібник. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.

52. Семенова, О. А. Облік непрямих податків: теорія і практика. – К.: Видавництво «Економіка», 2023. 318 с.

53. Суслов В. А. Фінансово-податкові аспекти економічного зростання: проблеми та перспективи розвитку / В. А. Суслов. – Харків: Фінанси і статистика, 2018. 288 с.

54. Ткаченко К. Л. Деякі питання щодо підвищення ефективності виконання аудиторського завдання. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : Наукове фахове видання / Головний редактор: Євдокимов В.В. 2020. № 3. 56–61 с.

55. ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» // Офіційний сайт виробника. / URL: <https://opendatabot.ua/c/34958023> (дата звернення: 01.10.2024).

56. Фінансова звітність за П(С)БО: навчально-методичний посібник / Ю.С. Глушач. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 88 с.
57. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. ; за ред. Крупки Я. Д. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.
58. Чирва А.А. Удосконалення облікової політики підприємства в частині обліку ПДВ. Облік і фінанси. 2015. № 4. 67–71 с. / URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2015_4_12 (дата звернення: 01.10.2024).
59. Шульга Т.М., Зима В.О. Податок на додану вартість : зміст та адміністрування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. 420-422 с. / URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/98.pdf (дата звернення 01.10.2024).
60. Яременко О. П. «Управлінський облік у сфері оренди нерухомості». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*, 2022. 38 с.
61. Standard Audit File for Tax (SAF-T) / URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/standard-audit-file-tax-software.htm> (дата звернення: 01.10.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

_____ (підприємство, організація)

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Типова форма N 03-3
Затверджена наказом Міністерства України від 29.12.95 р. N 352

Код за УКУД

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник підприємства

"___" _____ 20__ р.

АКТ СПИСАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Цех, відділ, дільниця, лінія		Дебет		Кредит		Сума	Сума зносу за даними переписки на ___ 20__ р. по документах придбання	Номер		Код		Норми амортизаційних відрахувань		Устаткування		Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію, місяць, рік	Дата початку оплати за основні засоби (місяць, рік)
расунок, суб-расунок	код аналітичного обліку	расунок, суб-расунок	код аналітичного обліку	расунок, суб-расунок	код аналітичного обліку			інвентарний	заводський	расунок та об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань)	норми амортизаційних відрахувань	на повне відновлення	на капітальний ремонт	вид	код			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
							X	X	X	X	X	X						

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
13.09.2016 № 818

(найменування юридичної особи)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада, ініціали та прізвище)

(підпис)
«___» _____ 20__ р.

Акт приймання-передачі основних засобів

(місце складання)

Найменування юридичної (фізичної) особи, що передає основні засоби	Найменування юридичної (фізичної) особи, що приймає основні засоби	Інвентарний (номенклатурний) номер	Кількість	Первісна (переоцінена) вартість	Сума	Номер документа		Дата складання	
						за одиницю	всього	Рік випуску (побудови)	Номер паспорта
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Всього									

На підставі наказу, розпорядження _____ від «___» _____ 20__ р. № _____ проведено огляд _____ (назва об'єкта(ів))

Місцезнаходження об'єкта(ів) у момент передачі (прийняття) _____

Коротка характеристика об'єкта(ів) _____

Об'єкт технічним умовам відповідає/не відповідає _____ (вказати, що саме не відповідає)

Висновок комісії _____

(підприємство, організація)
 Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

Типова форма № ОЗ-6
 Затверджена наказом Міністерства України
 від 29.12.95 р. № 352
 Код за УКУД _____

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
16	17	18

ІНВЕНТАРНА КАРТКА
обліку основних засобів

повне найменування та призначення об'єкта

найменування заводу-вироблювача

модель, тип, марка

Цех, відділ, дільниця, лінія	Рахунок, суб-рахунок	Код аналітичного обліку	Період (балансовий) вартість	Код		Норма амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт	Устаткування		Акт про введення в експлуатацію		Дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 199-р. або за документами призначення	Рік спису (побутова)	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)			
				рахунок і об'єкта аналітичного обліку (для віднесених амортизаційних відрахувань)	норма амортизаційних відрахувань на	на вартість	на капітальні ремонт		вид	код	дата	номер		інвентарний	заводський	пас-порта			наві-мування	вид	маса	бухгалтерський запис (акт, накладна)	причина вибуття (переміщення)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Джерело придбання (фінансування)
 (для державних підприємств)

Додаток № 1
 до п.3.3. Методичних рекомендацій з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств

підприємство, організація

склад, виробничий підрозділ

ф.№ Інв-1с-г.

ІНВЕНТАРНИЙ ОПИС № _____
ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ І НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

дата складання

РОЗПИСКА

До початку проведення інвентаризації всі прибуткові та видаткові документи на цінності, здані в бухгалтерію, та всі цінності, які надійшли на мою (нашу) відповідальність, оприбутковані, а які вибули - списані в розхід.

Особа (и), відповідальна (ні) за збереження основних засобів:

_____ посада	_____ прізвище, ім'я, по батькові	_____ підпис
_____ посада	_____ прізвище, ім'я, по батькові	_____ підпис

На підставі наказу (розпорядження) від « ____ » _____ 20__ р. № _____ проведено знімання фактичних залишків цінностей, які рахуються на балансовому рахунку № _____ за станом на « ____ » _____ 20__ р.

Рисунок А.1 – Приклад основних форм документів відповідно до Порядку ведення обліку основних засобів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 333 від 30.09.1999 року

Додаток Б
Аудиторський висновок
станом на 31 грудня 2023 року

м. Київ

02 липня 2023 року

Незалежною фірмою ТОВ «АРАМА» було проведено аудит фінансової звітності ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ», що складається з балансу (звіту про фінансовий стан) на 31.12.2023р., звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про власний капітал та звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою та приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик. (№ 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», №3 «Звіт про рух грошових коштів», №4 «Звіт про власний капітал», №5 «Примітки до річної фінансової звітності»)

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Товариства згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питання, зазначеного у розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, фінансова звітність ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ», що додається, відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Товариства на 31 грудня 2023 року, його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Додаток В

Таблиця В.1– Операції з підакцизними товарами, що не підлягають та звільняються від оподаткування

Категорія операцій	Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню	Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування	Законодавчі акти
Виробництво та імпорт підакцизних товарів	Виробництво та імпорт підакцизних товарів, які призначені для транзиту через територію України або для реекспорту.	Виробництво підакцизних товарів для дипломатичних або консульських установ, міжнародних організацій.	Податковий кодекс України (ПКУ), ст. 213, 214, 215
Ввезення на митну територію України	Операції з тимчасовим ввезенням підакцизних товарів на митну територію України без мети реалізації, що повертаються за кордон.	Ввезення підакцизних товарів для потреб міжнародних місій або військових операцій за участю України, а також для державних замовлень.	Закон України «Про митний тариф»
Використання для власних потреб	Використання підакцизних товарів підприємством для виробництва інших товарів, які не підлягають акцизному оподаткуванню (наприклад, паливо для генераторів).	Використання підакцизних товарів для наукових або освітніх цілей, якщо це передбачено відповідним дозволом Міністерства фінансів або Державної податкової служби.	Постанова КМУ № 12 від 2023 року (актуальна для визначення категорій, які звільняються від сплати акцизу на певні підакцизні товари в особливих випадках)
Продаж транспортних засобів	Продаж транспортних засобів, які використовуються виключно для потреб внутрішнього підприємства та не виходять на ринок збуту.	Продаж або передача транспортних засобів, що використовуються для гуманітарних місій або благодійних програм, затверджених відповідними органами влади.	Закон України «Про акцизний податок»
Спеціальні економічні зони (СЕЗ)	Операції в межах СЕЗ, якщо товари призначені для експорту або реекспорту за межі України.	Операції з підакцизними товарами, що виробляються або реалізуються в спеціальних економічних зонах (СЕЗ) на пільгових умовах для розвитку регіонів.	Закон України «Про спеціальні економічні зони»
Операції зі спиртом	Виробництво та використання спирту для виготовлення парфумерно-косметичної продукції або медичних препаратів.	Використання спирту для виготовлення медичних виробів, продукції, що використовується у державній медицині та фармацевтиці без мети реалізації.	Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів»
Виробництво та імпорт підакцизних товарів	Виробництво та імпорт підакцизних товарів, які призначені для транзиту через територію України або для реекспорту.	Виробництво підакцизних товарів для дипломатичних або консульських установ, міжнародних організацій.	Податковий кодекс України (ПКУ), ст. 213, 214, 215
Ввезення на митну територію України	Операції з тимчасовим ввезенням підакцизних товарів на митну територію України без мети реалізації, що повертаються за кордон.	Ввезення підакцизних товарів для потреб міжнародних місій або військових операцій за участю України, а також для державних замовлень.	Закон України «Про митний тариф»
Реалізація підакцизних товарів	Операції з реалізації підакцизних товарів між підприємствами в межах одного холдингу або групи, якщо товари не покидають митну територію України.	Реалізація підакцизних товарів, що призначені для іноземних дипломатичних представництв, що діють на території України відповідно до міжнародних договорів.	Міжнародні угоди та договори, що регулюють діяльність дипломатичних місій

Джерело: узагальнено авторами на основі [46]

Додаток Г

Таблиця Г.1 – Графік документообігу з обліку податків на підприємстві

Назва доку-мента	Створення документа					Перевірка Документа				Обробка		Передача до архіву	
	Кількість примірників	Відповідальний за виписку	Відповідальний за оформлення	Відповідальний за виконання	Строк виконання	Відповідальний за перевірку	Відповідальний за представлення	Порядок представлення	Строк представлення	Виконавці	Строк виконання	Виконавці	Строк виконання
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Декларація з податку на прибуток (Форма № 1)	3	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Бухгалтерія	При надходженні	Бухгалтерія	Бухгалтерія	За реєстром	Річна декларація: до 1 березня року, що настає за	Бухгалтерія	Щодня при надходженні	Бухгалтерія	По завершенні року
Податкова декларація з податку на додану вартість	2	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Бухгалтерія	При надходженні	Бухгалтерія	Бухгалтерія	За реєстром	до 20 числа місяця, що настає після звітного	Бухгалтерія	Щодня при надходженні	Бухгалтерія	По завершенні кварталу
Декларація з ПДФО	2	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Щоденно	Бухгалтерія	Бухгалтерія	За реєстром	Річна декларація: до 1 березня року, що настає за	Бухгалтерія	Щоденно	Бухгалтерія	По завершенні року
Платіжне доручення на сплату податків	1	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Бухгалтерія	протягом 1-3 робочих днів з моменту його	Бухгалтерія	Бухгалтерія	За реєстром	протягом 1-3 робочих днів з моменту його	Бухгалтерія	Наприкінці місяця	Бухгалтерія	протягом 1-3 робочих днів з моменту його
Реєстр приймання-здачі документів	1	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Наприкінці місяця	Бухгалтерія	Бухгалтерія	За реєстром	Наприкінці місяця	Бухгалтерія	Наприкінці місяця	Бухгалтерія	По завершенні кварталу
Оборотно-сальдова відомість	1	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Наприкінці місяця	Бухгалтерія	Бухгалтерія	За реєстром	Наприкінці місяця	Бухгалтерія	Наприкінці місяця	Бухгалтерія	По завершенні кварталу

Додаток Д

Таблиця Д.1 – Звіт про фінансовий стан (Баланс) ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ» станом на 01.01.2024 рік

АКТИВ			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	14 332.20	14 157.40
первісна вартість	1001	14 953.70	14 953.70
накопичена амортизація	1002	621.50	796.30
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби:	1010	60 272.30	54 969.60
первісна вартість	1011	236 560.90	234 594.10
знос	1012	176 288.60	179 624.50
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	10 051.50	10 051.50
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	84 656.00	79 178.50
II. Оборотні активи Запаси:	1100	15051,58	15051,78
у тому числі готова продукція	1103	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1 343.70	2 275.70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	10.10	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	24 682.50	14 672.20
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	158.80	5 759.40
Витрати майбутніх періодів	1170	2.80	3.40

Інші оборотні активи	1190	19.40	19.40
Усього за розділом II	1195	26 298.00	22 811.80
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	110 954.00	101 990.30

Пасив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	64 566.30	64 566.30
Додатковий капітал	1410	32 106.70	32 106.70
Резервний капітал	1415	44.50	44.50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 576.30	4 905.10
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	105 293.80	101 622.60
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	121.00	106.80
розрахунками з бюджетом	1620	316.10	192.10
у тому числі з податку на прибуток	1621	201.40	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	207.30	51.40
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	5 015.80	17.40
Усього за розділом III	1695	5 660.20	367.70
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,	1700	0.00	

утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	110 954.00	101 990.30

Звіт про фінансові результати ТОВ «КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 443.00	10 188.50
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	10 720.10	9 171.70
Інші операційні доходи	2120	6800,03	6200,47
Інші операційні витрати	2180	1 890.70	4 083.40
Інші доходи	2240	2 209.80	4 183.30
Інші витрати	2270	849,80	800.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	30200,08	28500.80
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	12 716.60	13 255.10
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-3 671.20	1 295.70
Податок на прибуток	2300		233.20
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	4100.05	3600,13

Додаток Г

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«КРЕБО-БОРИСПІЛЬ»
ЄДРПОУ 34958023
39600, Україна, Полтавська обл., місто Кременчук, вулиця Генерала Жадова,
будинок, 4

НАКАЗ

03.01.24 року м. Харків №2

Про облікову політику

На виконання Закону України від 16.07.99 р. №996-XIV "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", Положень (стандартів) бухгалтерського обліку

НАКАЗУЮ:

1. Загальні положення

- 1.1. При веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності застосовувати національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затвержені Міністерством фінансів України.
- 1.2. Підприємство подає пакет звітності, передбачений Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність".
- 1.3. Для визначення порога суттєвості прийняти величину:
- 3% - для активів, зобов'язань і власного капіталу;
 - 2% чистого прибутку (збитку) – для доходів і витрат;
 - 5% підсумку показників балансу – для статей Балансу;
 - 5 % чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – для статей Звіту про фінансові результати.

2. Запаси

- 2.1. Застосовувати при вибутті запасів метод середньозваженої собівартості для оцінки їх вибуття.
- 2.2. Визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів проводити на дату операції.
- 2.3. Вести облік транспортно-заготівельних витрат на окремому субрахунку зі списанням при вибутті запасів із застосуванням середнього відсотка.
- 2.4. Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування.

3. Необоротні активи

- 3.1. Основним засобом визнавати актив з очікуваним терміном корисного використання (експлуатації) більше 1 року та вартістю більше 20000 грн.
- 3.2. Обліковувати об'єкти основних засобів за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості.

3.3. Установити методи нарахування амортизації:

- для транспортних засобів – виробничий метод;
- для інших об'єктів – прямолінійний метод;
- для малоцінних необоротних матеріальних активів – у першому місяці використання об'єкта – 100% його вартості.

3.4. Первісне визнання необоротних активів та групи вибуття як утримуваних для продажу проводиться на дату, коли щодо активів, групи вибуття задовольняються умови, наведені в пункті 1 р. II ПСБО 27.

4. Резерви і забезпечення

4.1. Підприємство не нараховує резерв сумнівних боргів.

4.2. Стосовно забезпечень різних видів прийняті наступні рішення.

Підприємство не створює забезпечення на оплату відпусток працівникам підприємства.

Підприємство не створює забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань.

Підприємство не створює забезпечення на реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності.

Підприємство не створює забезпечення на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів.

5. Доходи і витрати

5.1. Дату визнання виручки від продажу товарів визначати одночасно із:

- передачею ризиків та винагород, пов'язаних з правом власності на товари;
- передачею права контролю за проданими товарами;
- коли існує ймовірність отримання економічної вигоди;
- понесені чи очікувані витрати можуть бути належно оцінені.

5.2. Дохід від надання послуг визнавати виходячи зі ступеня завершеності операції на дату балансу. Оцінку ступеня завершеності такої операції здійснювати за питомою вагою витрат, які несе підприємство у зв'язку з наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат. Сума витрат, здійснених на певну дату, включає тільки ті витрати, які відображають обсяг наданих послуг на цю саму дату.

5.3. Облік витрат Підприємства вести на рахунку класу 9 «Витрати діяльності».

5.4. При калькулюванні виробничої собівартості продукції застосовувати метод загальної калькуляції.

5.5. Стосовно переліку і складу статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) затвердити перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) згідно з додатком №1 до цього наказу.

5.6. Для цілей капіталізації фінансових витрат на створення кваліфікаційних активів суттєвим часом створення активу вважати період більше трьох місяців.

5.7. Визначати курсові різниці на дату господарської операції в межах суми такої операції.

5.8. Операції з безготівкових розрахунків в іноземній валюті відображати у валюті звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня, дати здійснення операції (дати визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат).

5.9. Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання (далі – ВПА, ВПЗ) визначати станом на 31 грудня звітного року. У проміжній фінансовій звітності відображати їх у балансі в сумі, визначеній за такими ВПА та ВПЗ на 31 грудня попереднього року.

Контроль за виконанням залишаю за собою.

Директор (03.01.24)

Самойленко

Валерій ЖІГЛІЙ

З наказом ознайомлені:

Головний бухгалтер (03.01.24)

Турбініна

Вікторія ТУРБІНІНА

ДОДАТОК Г
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРЕБО-
БОРИСПІЛЬ»

Код ЄДРПОУ 34958023

НАКАЗ

03.01.24 року

м. Кременчук

№5

Про організацію бухгалтерського обліку на підприємстві
яке займається оптовою торгівлею

На виконання вимог Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності.

НАКАЗУЮ:

1. Ведення бухгалтерського обліку і контролю покладається на бухгалтерію, яку очолює головний бухгалтер. У своїй роботі головний бухгалтер та працівники бухгалтерії керуються Положенням про бухгалтерію та затвердженими посадовими інструкціями, які визначають обов'язки і відповідальність працівників. Склад бухгалтерії затвердити в штатному розписі.
2. Розпорядження головного бухгалтера щодо ведення бухобліку на підприємстві вважати обов'язковими для виконання всіма працівниками підприємства.
3. Для цілей бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності застосовувати національні стандарти бухгалтерського обліку і План рахунків, затверджений наказом МФУ від 30.11.1999 № 291. При цьому застосовувати рахунки класу 9.
4. Забезпечити ведення бухгалтерського обліку в електронному вигляді за допомогою програмного забезпечення «BAS:Бухгалтерія».
5. Застосовувати змішану (паперово-електронну) форму документообігу. Щомісяця складати облікові регістри в електронному вигляді.
6. Складати фінансову звітність за формами № 1-м та № 2-м, затвердженими НП(С)БО 25 "Спрощена фінансова звітність"

7. Співробітникам відділів збуту і постачання забезпечити правильне оформлення первинних документів і договорів та їх своєчасне (згідно графіку документообігу) надання до бухгалтерії.
8. У випадку несвоєчасного надання необхідних документів до бухгалтерії, що призвело до застосування фінансових санкцій до підприємства, винна особа притягається до відповідальності за рішенням керівника підприємства за участі представника трудового колективу.
9. Для забезпечення достовірних даних бухобліку та фінзвітності проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до Положення № 879.
10. Установити такі строки проведення інвентаризації:
 - для всіх активів і зобов'язань – щорічно перед складанням річної фінансової звітності станом на 30 листопада поточного року;
 - незавершеного виробництва і напівфабрикатів власного виробництва – щомісяця станом на останній робочий день місяця;
 - бланків суворої звітності – щоквартально станом на останній робочий день кварталу;
 - грошових коштів у касі – щомісяця станом на останній робочий день місяця;
 - в разі зміни матеріально відповідальної особи або виявлення факту нестачі, розкрадання, псування цінностей – на день приймання-передачі справ або встановлення факту нестачі, розкрадання;
 - раптові інвентаризації – відповідно до плану роботи постійно діючої інвентаризаційної комісії.
11. Для проведення інвентаризації створити постійно діючу комісію. Склад комісії наведено в додатку 1 до цього наказу.
12. Завдання з визначення строку корисного використання основних засобів, інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів, а також довгострокових біологічних активів покласти на постійно діючу інвентаризаційну комісію.
13. Перелік осіб, уповноважених підписувати первинні документи, наведено в додатку 2. Зазначені особи несуть відповідальність за достовірність таких документів та своєчасність їх складання.
14. Перелік осіб, уповноважених отримувати товарно-матеріальні цінності від імені підприємства, наведено в додатку 3 до цього наказу.
15. Філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи підприємства передають бухгалтерські документи в центральну бухгалтерію для ведення обліку.

Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор

Жігілій

Валерій ЖІГІЛІЙ

З наказом ознайомлені:

Головний бухгалтер
(03.01.24)

Турбініна

Вікторія ТУРБІНІНА

